

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
AVRUPA BİRLİĞİ BAKANLIĞI

REPUBLIC OF TURKEY
MINISTRY FOR EU AFFAIRS

TÜRKİYE CUMHURİYETİ AVRUPA BİRLİĞİ BAKANLIĞI

AB BAKANI VE BAŞMÜZAKERECİ SAYIN ÖMER ÇELİK'E
SIKÇA SORULAN SORULAR
ve CEVAPLARI

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
AVRUPA BİRLİĞİ BAKANLIĞI

REPUBLIC OF TURKEY
MINISTRY FOR EU AFFAIRS

CEVAP
SORU

AB BAKANI VE BAŞMÜZAKERECİ
SAYIN ÖMER ÇELİK'E
**SIKÇA SÖRULAN
SORULAR**
ve CEVAPLARI

iÇİNDEKİLER

Türkiye'nin AB'ye tam üyelik hedefi sürüyor mu?	7
Türkiye ile AB arasında tam üyeliğin dışında "yeni ilişki modelleri" üzerinde konuşulabilir mi?	8
Avrupa içinde Türkiye'yi nasıl tanımlarsınız?	9
Türkiye ile AB arasındaki ilişkiyi nasıl tanımlarsınız?	10
Türkiye'nin reform iradesinde herhangi bir gevşeme söz konusu mu?	12
Avrupa Birliği'ni hâlâ bir "değerler birliği" olarak görüyor musunuz?	14
Türkiye'nin mi AB'ye ihtiyacı var, AB'nin mi Türkiye'ye?	16
Türkiye'nin AB açısından temel cazibesi nedir sizce?	18
AB'nin Türkiye'ye karşı bir çifte standart uyguladığını düşünüyor musunuz?	20
AB ülkelerinde bir Türkiye karşıtlığının yaygınlaştığını düşünüyor musunuz?	22
Türkiye'ye özellikle son dönemde yöneltilen özgürlük eleştirilerini nasıl değerlendiriyorsunuz?	23
Terörle Mücadele Kanunu kapsamında birçok gazetecinin ve milletvekilinin tutuklanmasını nasıl değerlendiriyorsunuz?	26
Türkiye'nin AB ülkelerine terör suçlarından dolayı yaptığı iade başvuruları sonuçlandırılabilir mi?	28
Türkiye'de idam cezasının geri getirilmesi tartışmaları nasıl değerlendirilmelidir?	30
Türkiye'nin mülteciler konusundaki yaklaşımı nedir?	31
Göç krizi konusunda Türkiye-AB işbirliğini nasıl değerlendiriyorsunuz?	34
Göç krizinin AB'nin değerler mimarisi üzerinde ne gibi bir etkisi olmuştur?	36

İÇİNDEKİLER

AB'nin, Türkiye'nin Terörle Mücadele Yasası'nı değiştirmesini vize serbestisi verilmesinin ön şartı olarak görmesini nasıl değerlendiriyorsunuz?	38	Siz büyük bir ülke olduğunuz için AB'den tenzilat mı istiyorsunuz?	67
AB göç krizi konusunda Türkiye'ye karşı mükellefiyetlerini yeterince yerine getiriyor mu?	40	AB'nin genişleme politikası hakkındaki düşünceniz nedir?	68
3 milyon üzerinde Suriyeli sığınmacıyı barındırıyorsunuz. Bu durumun Türkiye'nin iç siyaseti ve toplumsal dokusu üzerinde herhangi bir olumsuz etkisi oldu mu?	43	Son dönemde Türkiye-AB ilişkilerinin göç meselesine indirgendiği doğru mudur?.....	69
AB'nin pek çok konuda ortak politika üretememesini nasıl değerlendiriyorsunuz?	44	Türkiye'nin terörle mücadelesinde özgürlük-güvenlik dengesini koruyabildiğini söyleyebilir misiniz?	70
Bugün AB'nin krizlerle mücadele ettiği biliniyor. Sizce AB'nin yaşadığı temel sorun nedir?	46	Türkiye'nin güvenliği ile AB'nin güvenliği arasında ne tür bir ilişki var?.....	72
Türkiye-Rusya ilişkileri, Türkiye-AB ilişkilerine alternatif olacak şekilde mi ilerliyor?.....	49	İslam'la terör sözcüklerinin birlikte kullanılmasını nasıl değerlendiriyorsunuz?	74
Brexit sonrası ortaya çıkacak Avrupa tablosunda Türkiye'nin yeri ne olacaktır?.....	50	Avrupa'da yükselen aşırı sağ akımlarla ilgili düşünceleriniz nedir?	76
Azınlık hakları konusunda neler söylemek istersiniz?	52	Aşırı akımlarla mücadele konusunda ne söylemek istersiniz?	78
Avrupa Parlamentosunun "müzakerelerin durdurulması" çağrısını nasıl değerlendiriyorsunuz?	54	Türkiye karşıtlığı ve İslamofobi ile Eurofobi, zenofobi ve anti-Semitizm arasında nasıl bir ilişki olduğunu düşünüyorsunuz?80	
AB'nin Türkiye ile ilişkilerinde sürekli bir negatif ajanda üzerinden söylem geliştirdiğini söylediniz. Ne demek istediniz?	56	Aşırı sağ akımlarla ilgili bir matruşkadan söz ediyorsunuz. Açıklar mısınız?	82
Son dönemde yaşanan Türkiye-AB ilişkilerindeki krizi nasıl değerlendiriyorsunuz?	60	Terörle mücadele konusunda Türkiye ile AB arasındaki işbirliği düzeyi sizce yeterli midir?	84
Türkiye ile olan ilişkilerinde AB'yi samimiysiz bulduğunuzu söylediniz. Açıklar mısınız?	62	Terörle mücadele konusunda da bir çifte standarttan bahsettiniz. Ne demek istediniz?.....	85
AB'nin "yeni fasılların açılmaması" konusundaki yaklaşımını nasıl değerlendiriyorsunuz?	64	Fethullahçı Terör Örgütü'nü (FETÖ) nasıl tanımlarsınız?	89
Eğer tercih etmek zorunda kalsanız demokrasi mi önemlidir sizin için, hukuk devleti mi önemlidir?	65	Darbe girişimi sonrası Türkiye ile AB arasında beklenen dayanışma sağlandı mı?	90
Türkiye-AB ilişkilerinde, Türkiye'nin nüfusunun herhangi bir belirleyiciliği var mıdır sizce?	66	Bölgesel ve küresel istikrarsızlıklar karşısında Türkiye-AB ilişkileri sizce ne yönde evrilmeli?	92
		Türkiye ile AB arasındaki diyalog kanallarının açık tutulmasının önemi nedir?	94
		Türkiye-AB ilişkilerinin geleceğini nasıl görüyorsunuz?.....	97

Türkiye'nin AB'ye tam üyelik hedefi sürüyor mu?

Türkiye, Avrupa Birliği ile ilişkilerinde tam üyelik perspektifini koruyor. Ancak burada soru hangi Avrupa Birliği ile tam üyelik perspektifini koruduğumuzdur. Biz demokrasi, hukuk devleti, insan hakları temelinde konsolide olmuş, bu değerler etrafında çifte standarttan arınmış bir Avrupa Birliği'ne dönük olarak tam üyelik perspektifimizi koruyoruz.

Birtakım ırkçı akımların, Pegida'nın, Altın Şafak'ın, Beş Yıldız Hareketi'nin ya da benzeri birtakım ırkçı ya da faşist akımların kafasındaki gibi bir Avrupa söz konusu olacaksa, böyle bir Avrupa Birliği'ne davet edilsek de girmeyiz zaten. Örneğin Sarkozy'nin kafasındaki Avrupa Birliği'nde biz de olmak istemeyiz. Tabii ki Le Pen'in Avrupasını istemiyoruz, tabii ki Wilders'in Avrupasını istemiyoruz, tabii ki Avusturya Dışişleri Bakanı'nın zihnindeki Avrupa'yı istemiyoruz.

Bizim istediğimiz Avrupa Birliği, gerçek demokratik değerlere dayanan bir Avrupa'dır. İçinde bulunduğumuz şartlarda gerçek demokratik değerlere dayanan, bu değerler etrafında konsolide olmuş bir Avrupa Birliği için Türkiye'nin tam üyelik perspektifi aynı şekilde devam etmektedir.

Tam üyelik perspektifi dışında bir yolun

Türkiye ile AB arasında tam üyeliğin dışında "yeni ilişki modelleri" üzerinde konuşulabilir mi?

önerilmesi veya bizim bunu kabul etmemiz mümkün değil. *"Türkiye ile müzakereleri bir kenara bırakalım, onun dışındaki diğer alanlarda gelişmelere odaklanalım"* tarzında bir yaklaşım Türkiye tarafından kabul edilmeyecektir. Türkiye ile AB arasındaki ilişkiler, sadece Gümrük Birliği, terörle mücadele ve göç konusunda işbirliğine indirgenemeyecek kadar kapsamlıdır ve ilişkilerimizin temelini AB'ye tam üyelik için katılım müzakereleri oluşturmaktadır.

Avrupa Birliği'ne tam üyelik dışındaki *"İmtiyazlı Ortaklık"* benzeri modelleri kabul etmiyoruz. Bundan sonra da herhangi ikinci sınıf bir formülü, yani Avrupa Birliği'nin ana kurumlarında olmanın dışında bir yaklaşımı asla kabul etmeyeceğiz.

Türkiye bir Avrupa devletidir ve bir Avrupa gücüdür. Tarih boyunca bu böyle oldu, bundan sonra da böyle olacak.

Avrupa içinde Türkiye'yi nasıl tanımlarsınız?

Yani Avrupa Birliği üyesi olmamamız bu realiteyi değiştirmiyor. Türkiye, Avrupa Birliği üyesi olmasa da, bir Avrupa ülkesidir ve bir Avrupa demokrasisidir.

Avrupa Birliği ortak geleceğimize. Avrupa'nın güveni, Avrupa'nın refahı ve Avrupa demokrasilerinin geleceği ortak geleceğimize. Demokrasi, hukuk devleti ve insan hakları Avrupa Birliği'yle paylaştığımız ortak değerlerdir. Türkiye bir Balkan ülkesi, bir Asya ülkesi, bir Karadeniz ülkesi, bir Akdeniz ülkesi, bir İslam ülkesi, bütün bu boyutlarının yanı sıra, tarih boyunca bir Avrupa devleti oldu ve bir Avrupa demokrasisi oldu. Dolayısıyla Avrupa Birliği'ne tam üyelik sürecimiz de esasında bu değerler temelinde şekilleniyor.

Avrupa Birliği ile Türkiye arasındaki

Türkiye ile AB arasındaki ilişkiyi nasıl tanımlarsınız?

ilişkinin bir rekabet ilişkisi gibi kurgulanmaması, Türkiye'nin AB üyeliğine

dönük olarak attığı bu adımların, reformların takdir edilmesi ve daha çok teşvik edilmesi, büyüyen ekonomisi, büyüyen demokrasisiyle Türkiye'deki bu dönüşümün doğru bir şekilde değerlendirilmesi gerekir.

Türkiye, Avrupa Birliği ile olan ilişkilerinde sadece "*komsuluk politikası*" çerçevesinde değerlendirilemez, tam tersine "*genişleme politikası*" çerçevesinde değerlendirilmesi gereken bir ülkedir.

Avrupa Birliği'ni başka bir yere, Türkiye'yi başka bir yere koyup, bir masaya oturmuş rekabet eden unsurlar gibi düşünmemek lazım. Gerçek bir vizyonla baktığımızda, Türkiye'yle Avrupa Birliği arasında bir rekabet ilişkisi yoktur. Bizim de içinde olduğumuz Avrupa'nın, Avrupa Birliği değerlerinin ve Avrupa demokrasisinin geleceği açısından Avrupa Birliği'ndeki bazı ülkelerin Türkiye'yle bir rekabet ilişkisi kurması olabilecek en yanlış şeydir, çok büyük bir tarihsel hatadır. Burada yapılacak şey, aynı Mülteci Uzlaşısı'nın uygulanmasında olduğu gibi, büyük bir vizyon ortaya koyarak yan yana oturup ortak bir vizyonla birlikte hareket etmektir.

Biz Avrupa Birliği üyesi olmasak bile büyük bir Avrupa devletiyiz, tarih boyunca bu böyle oldu. Büyük bir Avrupa demokrasisiyiz, büyük bir Avrupa gücüyüz. Dolayısıyla biz Türkiye olarak bir söz söylediğimizde ya da bir adım attığımızda, bunu Akdenizli olarak, Ortadoğulu olarak, Asyalı olarak attığımız gibi, aynı zamanda çok daha büyük bir güçle Avrupalı olarak atıyoruz. Bir başka ifade ile Avrupa'ya hitap etmiyoruz, Avrupalı olarak hitap ediyoruz. Avrupa'ya çözüm önermiyoruz, Avrupalı olarak çözüm üretiyoruz. Biz konuştuğumuzda Avrupa'ya konuşmuyoruz, biz konuştuğumuzda Avrupalı olarak konuşuyoruz.

İçinden geçtiğimiz dönem, Türkiye'nin de içinde olduğu Avrupa jeopolitiği için ve Avrupa demokrasileri için çok büyük meydan okumaların söz konusu olduğu bir dönemdir. Burada Avrupa jeopolitiğini Türkiye'den bağımsız değerlendirmek doğru olmaz.

Bütün bu çerçeveye baktığımızda, büyük bir Avrupa gücü ve büyük bir Avrupa demokrasisi olan Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne tam üyelik süreci, Türkiye'nin millî çıkarları için gerekli olduğu gibi, Avrupa vizyonu için de, Avrupa'nın bu büyük krizler karşısında yeni mekanizmalar oluşturması, yeni ittifak alanları oluşturabilmesi için de son derece gerekli bir süreçtir.

**Türkiye'nin
reform iradesinde
herhangi
bir gevşeme söz
konusu mu?**

Bizim reform irademizde bir eksiklik yok. Biz bunu Avrupa Birliği projesinin çok daha ötesinde kendi vatandaşımızın refahı için, kendi vatandaşımızın yüksek demokratik standartlarda yaşaması için arzu ediyoruz.

Türkiye-Avrupa Birliği ilişkilerini büyük resim içerisinde değerlendirmek lazım. Bu büyük resim içerisinde baktığımızda da, bizim bugüne kadar yaptığımız reformlar ve bundan sonra sürdürmeye kararlı olduğumuz reformlar ile bu büyük terör saldırısının altındayken bile özgürlük ve güvenlik dengesini koruma konusundaki hassasiyetimiz kayda değerdir.

Bu reformların nasıl yapılacağı kadar Avrupa'nın geleceği, Avrupa Birliği'nin geleceği, Avrupa demokrasisinin geleceği, Avrupa'nın barış değerlerinin geleceği konusunda da ortak çalışma mekanizmalarını güçlendirmeliyiz.

Ben nihayetinde Avrupa Birliği'nde temsil edilen değerlerin sadece Avrupa Kıtası'na ait olmadığını, insanlığın büyük tecrübesinden

Avrupa Birliği'ni hâlâ bir "değerler birliği" olarak görüyor musunuz?

süzülerek oluşmuş insanlık için evrensel değerler olduğunu düşünüyorum.

Bu evrensel değerler temelinde birlik duygusu, Avrupa'dan başlayarak ne kadar çok genişlerse, bu bizim bölgemiz için de, dünya için de iyidir. Yani bu temel siyasi değerler temelindeki birliğin artması, güçlenmesi ve doğal bir Avrupa ülkesi olan, bir Avrupa demokrasisi olan Türkiye'yi de içine alması şeklinde.

Biz de tarih boyunca Balkan boyutu, Kafkasya boyutu, Akdeniz boyutu, Karadeniz boyutu, Orta Doğu boyutu olan bir ülke olmanın yanı sıra, bir Avrupa gücü ve Avrupa demokrasisi olarak bu değerlerin korunmasında her zaman için olumlu bir rol oynadık. Avrupa Birliği'nin temsil ettiği değerleri Avrupa temsil ettiği için değil, bunlar evrensel karakter kazandığı için biz savunuyoruz.

Türkiye büyük bir Avrupa gücüdür ve büyük bir Avrupa demokrasisidir. Bu bağlamda Avrupa Birliği'nde temsil edilen, ama sadece Avrupa Kıtası'na ait olmayan, bütün insanlığa mal olmuş bu evrensel siyasi değerlerin nasıl korunabileceği, nasıl güçlendirilebileceği konusunda

beraberce daha çok çalışmamız gerekiyor. Zira değerler Avrupası'nın korunması, sadece Avrupa Kıtası içerisinde kalanların değil, herkesin sorumluluğudur. Biz Avrupa Birliği üyesi olsak da, olmasak da Avrupa'nın temel siyasi değerlere bağlı bir birlik olmasını arzu ediyoruz.

Esasında Avrupa'yı meydana getiren değerler, doğru değerlerdir. Fakat bunların siyasete evrilme biçiminde ve bunların mekanizmalara dönüştürülme biçiminde son yıllarda ciddi daralmalar ortaya çıkmıştır ve bu, Avrupa'yı Avrupa yapan değerlere de zarar vermiştir. Bu değerler karşısında Avrupalı siyasetçilerin pek çoğu sınıfta kalmıştır, iyi bir sınav verememiştir ve bu da tarihe çok acı bir not olarak düşülmüştür.

Birtakım Avrupalı siyasetçilerin basiretsizliğiyle Avrupa Birliği'nin bir çöküşe yöneltilmesine de karşı durmak zorundayız. Çünkü Balkanlar'daki barış, Avrupa'da aşırı sağın yükselmemesi, Avrupa'daki Müslümanların, Musevilerin, yani öteden beri hedef olan grupların korunması bakımından da bu değerlerin üst düzeyde tutulması lazım.

Aslında göç krizi göstermiştir ki, ikisinin

**Türkiye'nin mi
AB'ye ihtiyacı var,
AB'nin mi
Türkiye'ye?**

birbirine ihtiyacı ortak. Bugün göç krizi ve terörle mücadele konusunda

Türkiye'yle Avrupa Birliği arasında daha yoğun ilişkilerin kurulması gereken bir dönem. Türkiye güçlü bir Avrupa

devleti ve güçlü bir Avrupa demokrasisi olarak insan hakları, demokrasi, hukuk devletini geliştirme konusunda yoluna devam edecek. Türkiye'yle Avrupa Birliği arasında güçlü ilişkilerin kurulması, iyi köprülerin kurulması bölgemiz için de, insanlık için de iyidir. Biz bu konuda çalışmaya devam edeceğiz.

Etrafımızdaki gelişmelere baktığınızda etnik ya da mezhebi çatışmaların bu kadar derinleştiği, fay hatlarının kesildiği bir

Türkiye'nin AB açısından temel cazibesi nedir sizce?

bölgede, Müslüman bir ülkede Avrupalı bir demokrasi olarak dünyada biricik bir yere sahiptir Türkiye.

Dolayısıyla Türkiye'nin sadece jeopolitiği, sadece ordusu değil, var ettiği bu demokrasisi, ekonomik gücü, dış politika kapasitesi ve çoğunluğu Müslüman olan bir ülkede Müslümanların ve gayrimüslimlerin barış içerisinde yaşadığı bir coğrafyada bir Avrupa demokrasisi olması, Türkiye'nin en büyük yumuşak güçlerindedir. Bu güç, AB'nin hem kendi toplumsal barışını sağlamada, hem "*değerler Avrupası*"na olan bağlılığını ispatta ve hem de bölgesindeki etkinliğini arttırmada, objektif bir gözle bakıldığında, bulunmaz bir fırsattır.

Birkaç kere kuruldu Avrupa Birliği. İlk önce Fransa-Almanya mutabakatıyla kuruldu. İkinci kez kuruluşu, belki Balkanlar'a açılması, Almanya-Polonya mutabakatıyla oldu. Bugünün ihtiyaçları için, çoğulculuğu korumak için, aşırı sağa, DEAŞ gibi aşırı örgütlere karşı ortak bir tutum, ortak bir dış politika üretebilmek için, belki de üçüncü kuruluşunu Türkiye'yle, Anadolu'yla birleşerek gerçekleştirmesi gerekiyor.

Roma İmparatorluğu da bir Avrupa devleti olmaktan dünya devleti olmaya ancak Anadolu'yla birleşerek geçmiştir. Avrupa Birliği, Suriye ve diğer insani krizler karşısında etkisiz eleman durumundadır. Küresel bir güç olabilmesinin, doğru ve meşru politikalar üretebilmesinin yolu Türkiye'yle birleşmesinden geçmektedir.

Türkiye tarihi boyunca bir Avrupa gücü oldu ve güçlü bir Avrupa devletidir. Avrupa'nın geleceği ve güvenliği hepimizi ilgilendirir. Dolayısıyla Avrupa'nın güvenliği ve geleceği konusunda biz misafir değiliz, ev sahibiyiz. İçeriden konuşan bir ülkeyiz. Türkiye'nin deneyimleri oraya katkı sağlayacaktır. Bakın Türkiye-Avrupa Birliği arasındaki işbirliğinin güvenlik sorunlarını aşmada, ekonomik gelişmeyi sağlamada çok büyük bir sinerji yarattığını göreceksiniz.

Türkiye'nin Avrupa'nın karşı karşıya kaldığı büyük krizlerin çözümünde, en son göç krizinde olduğu gibi kilit aktör olduğu, sorun çözücü ana unsur olduğu net bir şekilde görülmüştür. Nitekim terörle mücadele konusunda da bu görülmüştür. 65 ükkelik koalisyon DEAŞ'a karşı ciddi bir başarı sağlayamazken, darbe girişiminden bir ay sonra Türk Ordusu Cerablus'a girmiştir ve böylece NATO sınırları DEAŞ'tan temizlenmiştir.

Dünyadaki pek çok mekanizmanın

değişimine tanık olacağımız yepyeni bir döneme giriyoruz. Yepyeni küresel meydan okumalar var, yönetilmesi

Göç meselesi, terörle mücadele meselesi gibi Türkiye'nin üzerine mükellefiyet yükleyen konularda sürekli olarak

gereken krizler var ve karşı karşıya kaldığımız ciddi riskler var. Bu konuda Türkiye bütün bu riskler karşısında, bütün bu krizler karşısında doğru bir adrestir ve bunların yönetilmesi konusunda büyük bir aktördür.

Ortak değerler için savaşmak gerekince,

AB'nin Türkiye'ye karşı bir çifte standart uyguladığını düşünüyor musunuz?

mücadele etmek gerekince, Türkiye'ye, *"Buyurun en ön koltuk sizin."* denilip, arkasından ortak değerleri aynı kurumlarda

paylaşmak gerektiğinde de, *"Üzgünüz, rezervasyonunuz yok."* denilirse, biz bu tabloyu kabul etmeyeceğiz. Avrupa Birliği yol haritası objektif kriterlerle yürümelidir. Kimseye indirim yapılmadığı gibi zam da yapılmamalıdır.

Türkiye masaya davet edilirken, Avrupa Birliği'nin ortak kurumlarını, ortak mekanizmalarını, ortak yetkilerini paylaşmak konusunda Türkiye'nin masanın dışında tutulması kabul edilemez. Türkiye büyük bir Avrupa gücüdür, büyük bir stratejik güçtür, büyük bir devlettir.

Göç krizi ya da terörle mücadele söz konusu olduğunda Türkiye ile işbirliğinin altının çizilmesi, ama katılım müzakereleri söz konusu olduğunda *"Türkiye 20 yıl üye olamaz, objektif kriterleri yerine getirse bile yakın dönemde üye olamaz."* gibi sözler, açık bir çifte standarttır. Türkiye zorluklarla mücadele ederken nasıl bir ortaksa, Avrupa Birliği'nin istikrarını ve Avrupa Birliği mekanizmalarını paylaşmak açısından da aynı şekilde bir ortaktır.

AB ülkelerinde bir Türkiye karşıtlığının yaygınlaştığını düşünüyor musunuz?

Türkiye’de birinci sınıf bir demokrasinin ve demokrasiye bağlılığın ne kadar yüksek olduğu açıktır. Dolayısıyla, her demokratik ülke

bir başka demokratik ülkeyi eleştirebilir, ama bu eleştirilerin bir karşıtlığa dönüşmemesi gerekir. Maalesef son zamanlarda Avrupa içerisinde pek çok siyasetçinin Türkiye karşıtlığı gibi bir akıma kapıldığını görüyoruz. Bu Türkiye-Avrupa Birliği ilişkileri açısından da, Avrupa’nın geleceği açısından da iyi değildir.

Türkiye-Avrupa Birliği arasındaki ilişkiler bazı siyasilerin vizyonsuz yaklaşımlarına indirgenemeyecek kadar tarihsel derinliğe ve güçlü bir ortak gelecek perspektifine sahiptir. Bu nedenle her zaman söylüyorum, ortak ajandamıza yoğunlaşalım.

En çok medya özgürlüğü, ifade özgürlüğü konularında bizi eleştiriyorlar. Ben de büyük bir özgüvenle diyorum

ki: Buyurun o zaman 23. ve 24. fasılları açalım. Siz bunları Türkiye’yi eleştirmek için bir bahane olarak mı kullanıyorsunuz, yoksa gerçekten burada ilerleme mi sağlamak istiyoruz? Biz bu özgüvene sahibiz. Gelin bunları gerçekçi bir biçimde ve özgüvenle tartışalım.

Basın hürriyeti, ifade hürriyeti, temel haklar, yargı bağımsızlığı, güvenlik-adalet dengesi, güvenlik-demokrasi dengesi, güvenlik-özgürlük dengesi, tüm bunları içeren fasıllar 23. ve 24. fasıllardır. Ben Türkiye’nin Avrupa Birliği Bakanı ve Başmüzakerecisi olarak söylüyorum: Buyurun, 23. ve 24. fasılları açalım, bu fasıllardaki gereklilikleri ne kadar hızlı bir şekilde yerine getireceğimizi göreceksiniz.

Türkiye-Avrupa Birliği arasındaki ilişkilerde ilerleme sağlanması sadece Türkiye’nin tek taraflı performansı ile olmaz. Müzakere yapan bir ülke olarak biz bu konuda da iddialıyız. Bütün fasılları açabilecek ve bütün fasılları kapatabilecek, bütün kriterleri sağlayabilecek bir aşamadayız.

Türkiye-Avrupa Birliği ilişkileri stratejik bir ilişkidir. Türkiye-Avrupa Birliği ilişkilerinin pozitif bir ajandayla ilerlemesi ve güçlü köprülerin kurulması lazım. Bunun yerine katılım müzakerelerinde bir ilerleme sağlanmazken, sürekli olarak Türkiye'nin eleştirilmesi, Türkiye karşıtlığının yapılması ve Türkiye'nin Avrupa Birliği'yle paylaştığı demokrasi, insan hakları ve hukuk devleti gibi değerlere bağlılığının sorgulanması doğru bir siyaset tarzı değildir.

İfade özgürlüğü ya da basın hürriyetinden bahsettiğiniz zaman, dünyanın hiçbir yeri bu konuda mükemmel değil. Biz bu konulardan sanki rahatsız oluyormuşuz gibi bir bağlam içerisinde bunu ifade ediyorlar. Hiç de rahatsız olmuyoruz. Tam tersine biz ifade özgürlüğü, basın özgürlüğü konusunda varoluşsal mücadele vermiş bir siyasi kadroyuz. Biz ifade özgürlüğünün, basın özgürlüğünün olmadığı bir Türkiye geleceği tasavvur

etmiyoruz. Ama dediğim gibi ayağımızı bastığımız yer Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin (AİHM) içtihatlarıdır, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'dir. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin içtihatları açık bir şekilde terör ve şiddeti öven, kışkırtan, teşvik eden hiçbir söylemin ifade özgürlüğü bağlamında değerlendirilemeyeceğini söylüyor.

İfade hürriyeti, basın hürriyeti, bu ve benzeri konular bizim çekindiğimiz ya da korktuğumuz konular değil. Buyurun, açık bir şekilde söylüyoruz: Niçin açmıyorsunuz 23. ve 24. fasılları? Açacaksınız 23. ve 24. fasılları, masa kurulacak ve masanın etrafında bu konuşulacak. Ama sürekli fasılları ve katılım müzakerelerini bahane ederek, katılım müzakerelerini bir manivela gibi kullanarak, Türkiye'yi eleştirelim ya da köşeye sıkıştıralım gibi bir şey doğası itibarıyla müzakere olmaz, bu başka bir şey olur.

Terörle mücadele çerçevesinde

Terörle Mücadele Kanunu kapsamında birçok gazetecinin ve milletvekilinin tutuklanmasını nasıl değerlendiriyorsunuz?

haklarında işlem yapılan gazeteciler olduğu doğrudur. Ancak "tutuklu gazeteciler"

diye genel bir başlık altında konuşmamak ve her bir dosyaya tek tek bakmak icap etmektedir. Bu konuda terörle mücadele kapsamında kapatılan bir gazeteden örnek verilebilir. Bu gazetede çıkmış bir köşe yazısında:

"PKK'nın sadece Türkiye'nin Güneydoğusunda askerlere saldırması artık yeterli olmuyor. PKK Türkiye'nin batı şehirlerinde sivillere ve alışveriş merkezlerine de saldırmalıdır." şeklinde ifadeler yer alıyor.

Yine bir başka manşette PKK'nın önümüzdeki dönemde Türkiye Devleti'nin bakan ve siyasetçilerine yönelik suikastlar düzenleyeceğinden söz ediliyor. Bunların basın hürriyeti kapsamında değerlendirilmesi mümkün değil.

Diğer taraftan, basın arşivlerinde de bulunabileceği gibi bir milletvekilinin "Biz sırtımızı PKK'ya dayadık. PKK, Türk Devletini tükürüğü ile boğacak güce sahiptir." şeklinde bir açıklaması var. Bir milletvekili terör örgütünü överken, bir başka milletvekili ise arabasında terör örgütüne mühimmat taşıırken yakalanıyor.

Bu çerçevede Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin onay verdiği Herri Batasuna Kararı bizler için de önemli bir örnek teşkil etmektedir. AIHM kararında, Batasuna Partisi'nin milletvekilleri ETA terör örgütünü kınamadıkları, ETA terör örgütünü öven bir mitinge katıldıkları için, bu partinin İspanya Yüksek Mahkemesi tarafından kapatılması, hukuka uygun bir karar olarak nitelendiriliyor.

Kısaca, terör örgütünü öven, destekleyen bir milletvekilliği dokunulmazlığı ya da bir basın hürriyeti, olamaz. Tutuklu gazeteciler, tutuklu milletvekilleri şeklinde genel bir başlık doğru değil. Biz, hukuk devletini, ifade hürriyetini ve basın özgürlüğünü Türkiye olarak destekliyoruz. Ancak zor şartlar altında demokrasimizi koruduğumuzun da unutulmaması gerekir.

Başta PKK, FETÖ ve DHKP-C gibi terör

**Türkiye'nin AB
ülkelerine terör
suçlarından
dolayı yaptığı
iade başvuruları
sonuçlandırılabilir
mu?**

örgütlerinin mensuplarına ilişkin olarak Türkiye tarafından yapılan birçok iade başvurusu AB'li

muhataplar tarafından genellikle kabul edilmemektedir.

Terörizm kapsamındaki suçlardan aranan kişilerin iadesini geciktirmeye yönelik olarak *"adil yargılanma meselesi"* gibi hususlar ortaya atılmaktadır. Oysa Türkiye kapalı değil, açık bir toplumdur ve her zaman İşkenceyi İzleme Örgütü ve diğer hukuk temelli uluslararası örgütlerin ziyaretlerine açıktır.

Demokrasimize karşı bir daha darbe şeklinde böyle bir girişimde bulunulmaması için yargılamaların son derece adil ve kaliteli olması arzu edilmektedir. Kaliteli bir yargılama olmazsa darbelere karşı mücadele eksik kalacaktır. Türkiye, demokrasinin ancak kaliteli bir yargı ile korunabileceğinin bilincindedir ve yargı süreçlerinin kalitesinden emindir. Türkiye'deki yargı kurumlarının başkanları bu konularda yetkin kişilerdir ve süreçleri en iyi şekilde takip etmektedirler.

Bu nedenlerle iade başvurusunda bulunulan şahısların adil yargılanmayacakları şeklindeki iddiaları ülkemizin kabul etmesi mümkün değildir. İadesi talep edilen kişiler, adil yargılanacaklar ve hukukun önünde hesap vereceklerdir.

Türkiye’de idam tartışmasının hangi

Türkiye’de idam cezasının geri getirilmesi tartışmaları nasıl değerlendirilmelidir?

şartlarda başladığı önemli bir noktadır. Türk halkı çok ağır bir darbe girişimine maruz

kaldığında, dış dünyadan beklediği desteği alamamıştır ve kendini koruma içgüdüsüyle idam tartışmasını başlatmıştır. Oysa darbe girişiminin ardından Paris’teki Charlie Hebdo saldırısında olduğu gibi ülkemiz ile de bir dayanışma gösterilseydi, Türkiye’de çok daha farklı bir atmosfer olabilecekti.

Öte yandan Macaristan’da da bizzat başbakanları tarafından idam cezası gündeme getirilmesine karşın, Macaristan’ın AB’den çıkarılmak istenmesi telaffuz edilmemiştir.

Şu anda Türkiye Büyük Millet Meclisinde bu konuda alınmış bir karar yoktur. İdam cezasının geri getirilmesi nasıl Macaristan’da tartışılıyorsa, Türkiye’de de tartışılmaktadır. Türkiye’nin milli çıkarları, gelecek perspektifi, dünyadaki yeri, halkımızın geleceği bakımından gerekli değerlendirmeler yapılacaktır.

Türkiye bugüne kadar 3 milyon mülteciye ev sahipliği yaparak ve AB ile Mülteci Uzlaşısı çerçevesinde yükümlülüklerini yerine getirerek, pek çok başarılı işe imza atmıştır. Söz konusu uzlaşma öncesinde Türkiye’den Yunan adalarına günde 7 bin kişi yola çıkarken ve bu insanların bir kısmı Ege sularında hayatlarını kaybederken, Mülteci Uzlaşısı sayesinde bu rakam, onlu yirmili sayılara inmiştir.

Türkiye’nin mülteciler konusundaki yaklaşımı nedir?

Türkiye, 800 bini çocuk 3 milyon mülteciyi misafir ederken, devlet ve sivil toplum olarak 25 milyar dolara yakın bir harcama yapmıştır. Ancak bu süreçte AB’nin Türkiye’ye vadettiği 3 milyar avruluk yardım hızlı bir şekilde Türkiye’ye gelememiştir.

Bu konuda AB’nin kendi içinde de başarılı bir sınav verdiğini söylemek pek mümkün gözükmemektedir. Örneğin gönüllü yerleştirme konusunda şimdiye kadar Avrupa Birliği üyesi ülkeler taahhütlerine göre oldukça sınırlı sayıda kişiyi gönüllü yerleştirmeye dahil etmişlerdir. Türkiye bir günde 100 bin kişiyi misafir ederken, bazı AB ülkeleri 200-300 kişi için ciddi pazarlıklar yapmış ya da bu konuyu referanduma götürmek istemiştir.¹

1. 15 Aralık 2016 Tarihinde Berlin’de Gerçekleştirilen Türk ve Alman Medya Temsilcilerinin Bir Araya Geldiği Sivil Toplum Diyalogu Toplantısı.

Öte yandan Türkiye’de misafir edilen mültecilerin 800 bini çocuktur ve bunların 500 binine eğitim imkânı sağlanmaktadır. Sözelimi bir AB üyesi ülke olan Finlandiya’daki bütün öğretim gören çocukların sayısınının 400 bin olduğu düşünülürse, bu rakam daha çok anlam kazanmaktadır.

Ancak geriye eğitim görmesi gereken 300 bin çocuk daha kalmaktadır. Biyoloji yavaşlatılamayacağı ya da durdurulamayacağı için her geçen gün büyüyen bu çocukların DEAŞ gibi radikal birtakım terör örgütlerine karşı korunması, en iyi eğitim yoluyla olacaktır. Ancak AB’nin yardım mekanizması o kadar ağır işlemektedir ki bir neslin kaybedilmesi maalesef uzak bir ihtimal olarak görülmemektedir.

Türkiye olarak en çok gurur duymamız gereken konulardan biri ise, 3 milyon mülteci misafir edilirken bunun herhangi bir şekilde ırkçılık, göçmen düşmanlığı söylemlerine ve politikalarına dönüşmemesidir. Türkiye’de bu konuda bir iç politika tartışması yoktur. Çeşitli AB ülkelerinde yükselişe geçtiği gözlemlenen ırkçılık, göçmen düşmanlığı, mülteci düşmanlığı, yabancı karşıtlığı ve İslamofobik yaklaşımlar Türkiye’de karşılık bulmamıştır. Avrupa’daki ırkçı ve aşırı sağcı hareketlerin bu konuyu istismar etmesi de Türkiye sayesinde bir ölçüde engellenmiştir.

Son olarak ülkemizdeki kamplarda misafir edilen mültecilere mümkün olan en iyi muamelenin gösterildiği bilinmelidir. Birleşmiş Milletler ve diğer uluslararası kurumların yetkilileri çalışma ziyaretlerinde, Türkiye’nin mülteci kamplarının standartlarını yükselttiğini defaatle ifade etmişlerdir.

Avrupa Komisyonunun Göç, İçişleri ve Vatandaşlık Komiseri Avramopoulos ile İnsani Yardım ve Kriz Yönetimi Komiseri Stylianides, Türkiye’nin mülteciler konusunda adeta bir mucize yarattığını kaydetmiştir.

Tarihin içerisinde göç meselesi Avrupa

Göç krizi konusunda Türkiye-AB işbirliğini nasıl değerlendiriyorsunuz?

jeopolitiğini ve Avrupa siyasi haritasını çoğu kez altüst etmiştir. Bu da jeopolitiği ve siyasi haritayı altüst edecek en büyük krizlerden bir tanesidir. Fakat bir günde 7 bin kişi Ege'yi geçerken, Türkiye'nin ortaya koyduğu performansla Mülteci Uzlaşısı sayesinde bugün bu sayı 40'lara, 20'lere düşmüştür. Bu örnek, Türkiye'yle Avrupa Birliği'nin ortak bir akıl ortaya koyması sayesinde ne büyük işler başaracağını göstermektedir.

Belki de Avrupa Birliği'nin tarihi boyunca karşı karşıya kaldığı en büyük krizlerden bir tanesi, Türkiye'yle Avrupa Birliği arasındaki ortak eylem planı ve ortak irade sayesinde önlenebilmiştir. Eğer Türkiye bu göç krizinde büyük bir kapasite ortaya koymasaydı, Avrupa Birliği'yle ortak akıl ve ortak eylem planı üretmeseydi, bu bütün bir Avrupa jeopolitiğini altüst edebilecek bir krize dönüşecekti.

Son göçmen krizinde gördüğümüz gibi Avrupa Birliği'nin karşı karşıya olduğu en büyük meydan okumalardan bir tanesini, en büyük krizlerden bir tanesini Türkiye, Avrupa Birliği'yle birlikte ortak akıl üreterek son derece verimli bir

şekilde yönetmiştir. Büyük krizler, büyük meydan okumalar karşısında Türkiye'nin potansiyeli ve kapasitesi barışı arttıran, refahı arttıran ve insani temelde daha etkili bir dış politika oluşturulmasını sağlayacak bir niteliktedir. Bugün Avrupa'nın yeni bir tazeliğe ihtiyacı var, yeni bir aşya ihtiyacı var.

Biz 18 Mart Mutabakatı'nın çerçevesine bağlıyız ve bununla ilgili mükellefiyetlerimizi yerine getiriyoruz. Bunu insani sebeplerle, siyasi sebeplerle ve ahde vefa ilkesi çerçevesinde yapıyoruz. Vize serbestisi burada anahtar konudur. Bu aşıldıktan sonra diğer konuları nasıl hızlı bir şekilde aşabileceğimizi hep beraber göreceğiz.

Biz, halihazırda, Avrupa Birliği üyesi değiliz ama tarih boyunca devletimiz her zaman büyük bir Avrupa gücü oldu. Şu anda da büyük bir Avrupa gücü ve büyük bir Avrupa demokrasisiyiz. Dolayısıyla vize serbestisi bize yapılacak bir jest değil, zaten ortaya çıkan anlaşmanın bir gereği olarak varılması gereken bir sonuçtur.

Göç krizinin AB'nin değerler mimarisinde ne gibi bir etkisi olmuştur?

Avrupa'nın göçmen krizi sebebiyle içe kapanması demek, Avrupa değerler mimarisinin yok olması anlamına gelir. Bir ülke yüz kişi göçmen alacak, bunun için referandum yapmaktan bahsediyor. Bir başka ülke *"Göçmenleri alamayız."* diyor, *"Bu bizim milli kimliğimizi zayıflatır."* diyor. Yani bunun arkasından da göçmen kriziyle birlikte kültürel ırkçılık dediğimiz İslamofobi dediğimiz, aşırı sağın yükselmesi dediğimiz birtakım olumsuzluklar yaşanıyor.

Avrupa Birliği göçmenlere sahip çıkma, zulümden kaçan, ölümden kaçan insanlara sahip çıkma konusundaki sınavı geçememiştir. Bu sınavı geçemeyince ne yaptılar? Aşırı sağın göçmen karşıtlığı, göçmen düşmanlığı politikası karşısında, sınırları kapatmak, izolasyonist politikalar uygulamak gibi yaklaşımlar ürettiler. Siz, bu göçmenleri, ölümden kaçan insanları dışladığınız zaman neyin kucağına itmiş oluyorsunuz? Bunlara radikalizmden başka herhangi bir fırsat, herhangi bir imkân vermemiş oluyorsunuz.

Pek çok Avrupa ülkesinde, Avrupa Birliği ülkesinde, demokratik değerlerin paylaşıldığı ülkelerde birtakım siyasi

partiler bu mültecileri, ölümden kaçan bu insanları canavar gibi gösteren birtakım afişlerle ve kampanyalarla aşırı sağı yükseltiyorlar, İslamofobiyi yükseltiyorlar, anti-Semitizmi yükseltiyorlar, yabancı düşmanlığını yükseltiyorlar. Bu Avrupa Birliği'nin geleceği için tehlikelidir.

Dolayısıyla, buna doğru çözümler bulunması Avrupa'nın siyasi geleceği açısından da, Avrupa'nın ana akım siyasi hareketlerinin korunması açısından da, demokrasinin korunması açısından da önemli. Eğer bunlara dikkat etmezlerse bir müddet sonra aşırı sağın Avrupa'da, cihadist ve selefi akımların da Orta Doğu'da, her iki taraftan küresel güvenliği tehdit ettiği çok tehlikeli bir tablo ortaya çıkacak. Bunun için yeni mekanizmalar kurulması lazım.

Eğer bu 3 milyon kişiyi Türkiye misafir etmeseydi, unutmayın ki bunların hepsi Akdeniz üzerinden Avrupa'ya gelecekti. Pek çok insani trajedi ortaya çıkacaktı. Aşırı sağ akımlar bu mültecileri istismar ederek Avrupa'nın siyasi haritasını değiştireceklerdi. Türkiye'nin bu konuda yaptığı şey, Avrupa'nın geleceğini kurtarmaktır, bunun altını çiziyorum.

Türkiye'nin otorite sıkıntısı yaşayan Suriye ve Irak ile 1295 kilometre sınırı vardır ve Türkiye, DEAŞ, El-Kaide, DHKP-C, PKK, PYD, FETÖ gibi birden çok terör örgütü

AB'nin, Türkiye'nin Terörle Mücadele Yasası'nı değiştirmesini vize serbestisi verilmesinin ön şartı olarak görmesini nasıl değerlendiriyorsunuz?

ile aynı anda mücadele etmektedir. Terörle Mücadele Kanunu'nun amacı Türkiye'nin güvenliğini korumaktır. Ancak unutulmaması gereken husus, Türkiye'nin verdiği bu mücadelenin aynı zamanda hem coğrafi hem siyasi olarak Avrupa'nın, Avrupa demokrasilerinin ve AB'nin de güvenliğini sağlamaya yönelik olduğudur ve bu ikisi arasında eklektik değil, son derece organik bir bağ vardır. Bu nedenle Türkiye, terörle mücadelesinde AB'yi daha çok yanında görmek istemektedir. Türkiye'nin bu kadar yoğun terörle mücadele ettiği bir dönemde terörle mücadele kapasitesini azaltacak herhangi bir düzenleme içine girmesi beklenmemelidir.

Türkiye'ye "Terörle Mücadele Yasası değiştir." demek şu şartlarda, Türkiye'nin güvenliğini zaafa sokmak olduğu gibi Avrupa Birliği'nin güvenliğini de zaafa sokmak olur. Artık Musul'da, El-Bab'da ya da Rakka'da olan bir mesele sadece Orta Doğu meselesi değil, aynı zamanda Avrupa Birliği meselesi haline dönüşüyor.

Türkiye'nin terör kapasitesinde bir zaaf olursa, bu bize zarar verdiği kadar Avrupa Birliği'ne de zarar verir. Türkiye 1295 kilometre Irak ve Suriye sınırı olan bir ülke. Böyle bir sınırın örneğin Almanya'da, örneğin İngiltere'de, Fransa'da olduğunu düşünün, alınabilecek tedbirleri tahayyül bile edemezsiniz.

Adeta Avrupa Birliği'nde müthiş bir

**AB göç krizi
konusunda Türkiye'ye
karşı mükellefiyetlerini
yeterince yerine
getiriyor mu?**

rehavet var.
"Nasıl
bu yükü
Türkiye ve
Yunanistan
paylaşıyorlar

ve bir şekilde mültecilerin gelmesini engelliyorlar." diyerek üzerlerine düşen hiçbir mükellefiyeti, hiçbir sorumluluğu yerine getirmiyorlar. Yani bu başlı başına ayıp diyebileceğimiz bir tablodur.

Türkiye burada mucizevi bir iş başarıyor. Bir günde 7 bin kişi geçiyordu 18 Mart Anlaşmasından önce Ege'de. Bu sayı şimdi 20'ye, 30'a indi. Darbe gecesi bile sayı 100'ü bulmamış. Avrupa'da şunu söylüyorum: Bu bir Kavimler Göçü. Aynı önceki Kavimler Göçü gibi, Avrupa'nın bütün siyasi haritasını değiştirebilirdi. Avrupa'daki bütün bir siyasi haritada aşırı sağın Avrupa'ya egemen olması gibi bir sonuç doğurabilirdi, bir reaksiyon doğurabilirdi. Türkiye, Avrupa'nın siyasi geleceğini kurtarmıştır.

Sevindirici olanı şudur: Ege'de ölümler bitme noktasına gelmiştir. Artık biz kıyılara vuran bebek cesetleri görmüyoruz. Aylan bebek ve onun yaşatlarının kıyılara vuran cesetlerini görmüyoruz. Bu başarı Türkiye'nin başarısıdır ve dünyanın burada Türkiye'nin yanında durması gerekir. Ama "Biz bu sorunu nasılsa Türkiye'nin

üstüne yıktık, Türkiye ve Yunanistan bu mükellefiyeti, bu büyük yükü paylaşıyor." diyerek geri çekilme gibi bir tabloyla karşı karşıyayız.

Türkiye'de 3 milyona yakın mülteciye ev sahipliği yapıyoruz. Bunların 800 bini çocuktur. Bunların 300 bini şu anda eğitim imkânından mahrumdur. Avrupa Birliği makamlarına sık sık çağrı yaptım, bunların eğitimi için gereken mali kaynağın ayrılması lazım. Fakat Avrupa Birliği'nin gönderdiği mali kaynaklar maalesef çok yavaş işliyor.

Bu kadar büyük bir insani sorunu, bütün küresel sistemin beraber üstlenmesi lazım, sorumluluklarını yerine getirmesi lazım. Bu konuda gerek mekanizmalarla desteklemek için, gerekse mali yardımlar konusunda Avrupa Birliği kurumları çok geç kalmaktadır, çok yavaş işlemektedir. Bu da maalesef önümüzdeki insani dramın daha da büyümesine yol açmaktadır.

Bu konuda Avrupa Birliği'nden verilen sözlerin tutulması konusunda maalesef sözlerin yeterince yerine gelmediği yönündeki tespitimiz devam ediyor. Avrupa Birliği'nin bu yardımları aktarma mekanizması o kadar yavaş ki, ilkökul çağındaki bu çocuklar korkarım ki bu paralar gelene kadar emeklilik yaşına gelmiş olacaklar, bu kadar yavaş bir mekanizma işlemektedir.

Bir Avrupa devleti ve bir Avrupa demokrasisi olarak Türkiye'nin mültecilere karşı ırkçılık üretmeme, faşist söylemler üretmeme konusunda yegâne ülke olduğunu sürekli olarak temalarımızda belirtiyoruz ve bu gurur duyduğumuz bir meseledir.

3 milyonun üzerinde Suriyeli sığınmacıyı barındırılıyorsunuz. Bu durumun Türkiye'nin iç siyaseti ve toplumsal dokusu üzerinde herhangi bir olumsuz etkisi oldu mu?

Ben bir siyasetçi olarak bütün hayatım boyunca şununla gurur duyacağım: 3 milyon mülteciyi misafir ediyoruz, ama bunlar hiçbir şekilde Türkiye'de iç politika malzemesi yapılmamıştır. Bunlara karşı ırkçı bir siyasi hareket ortaya çıkmamıştır. Benim ülkemde hiçbir seçim kampanyasında ve hiçbir siyasi polemikte mültecilere karşı hiçbir parti tavrı almamıştır.

Türkiye'de hiçbir siyasi partinin ya da siyasi tartışmaların merkezinde mültecileri iç siyaset malzemesi olarak kullanma, onlara karşı ırkçılık üretme, onlara karşı faşist yaklaşım üretme gibi hiçbir ana akım yaklaşım olmamıştır.

Türkiye'de milyonlarca mülteci bir iç politika konusu yapılmıyor. Topyekûn bir dayanışma var bu insanlarla.

Uzun zamandır Avrupa Birliği'nde,
AB'nin pek çok konuda ortak politika üretmemesini nasıl değerlendiriyorsunuz?

özellikle önemli dış politika konularında etkin ve üzerinde mutabakata varılmış bir politik yaklaşım göremiyoruz. Esasında Avrupa çeşitli krizlerden hep güçlenerek çıktı. Fakat şimdi iki krizi (avro ve göçmen krizi) idare edemiyor ve o sebeple gücünde azalma var. Sözelimi Suriye, Irak gibi tüm dünyayı ilgilendiren konularda, üzerinde 28 ülkenin mutabakata vardığı ortak bir Avrupa politikası üretmiyor. Bugün Türkiye'nin, Rusya'nın, ABD'nin, İran'ın Suriye konusundaki politikaları açıkken Avrupa Birliği'nin ne istediği tam anlaşılamiyor.

Esasında Türkiye-AB ilişkilerindeki krizin bir boyutu da Avrupa'nın kendi içerisinde düştüğü değerler krizinin, Avrupa'nın kendi içinde ortak politika üretmemesinin Türkiye'ye yansımalarıdır. Bu bağlamda düşünürsek Avrupa'nın ortak politikalar üretebilmesi esasında ancak Avrupa genişlemesinin devam etmesiyle mümkün oluyor. Avrupa genişlemesini durdurduğunuz anda Avrupa, kendi içindeki ırkçı, İslamofobik ve antisemitik akımlarla yüzleşmek zorunda kalıyor.

AB değerlerinin Avrupa coğrafyasına hapsedilmesi, Avrupa içerisinde "*Avrupa şüpheliği*"ni güçlendiriyor. Bu sebeple AB'nin etkin bir küresel güç olabilmesi için Türkiye'yi de kapsayacak şekilde genişlemesi gerektiğini ifade ediyoruz.

Avrupa'nın karşı karşıya kaldığı kriz

Bugün AB'nin krizlerle mücadele ettiği biliniyor. Sizce AB'nin yaşadığı temel sorun nedir?

bir organik krizdir. Yani "yönetemeyen demokrasi" problemi ortaya çıkmaktadır. Çünkü değerler

açısından bir kriz yaşanmaktadır.

Mülteciler konusunda, insan hakları değerleri bakımından ciddi bir şekilde krizin içerisine giriyorlar. Aşırı sağla mücadele etme konusunda, hukuk devleti açısından ciddi bir krizin içerisine giriyorlar. Katılım müzakereleri, diğer konular açısından Türkiye'yle ilgili konular söz konusu olduğunda, ciddi bir krizin içerisine giriyorlar. Ben bunun iyi değerlendirilmesi gerektiğini düşünüyorum.

Bugün Avrupa halklarının önünde, siyasetçilerin sorunları çözmemesi karşısında oluşan bir tepkisellik vardır. Siyasetçiler göçmen krizi karşısında vizyoner yaklaşımlar ortaya koyamadığı zaman, gelgitler yaşadığı zaman, ekonomik krizler karşısında gelgitler yaşadığı zaman, aşırı sağla mücadele konusunda, terörizmle mücadele konusunda gelgitler yaşadığı zaman, bu halkların içe kapanmasına ve daha içe dönük milliyetçi tepkiler vermesine yol açıyor. Eğer genişleme meselesinde bir zaaf olur da, bu içe kapanma refleksi

güçlenirse, Balkanlar dahil pek çok yerde başka sorunlar ortaya çıkabilir.

Avrupa Birliği bir üst kimlik oluşturmuştur. Eğer bu üst kimlik içerisinde bir dış politika üretmezseniz, tekrar milli kimliklere dönecekse bu İkinci Dünya Savaşı öncesi şartlara dönmek anlamına gelir.

Geçmişte Avrupa Birliği her krizle birlikte yeniden güçlenirdi, krizi fırsata çevirirdi. Kriz, vücuttaki hastalık gibi eksikliğini görmesini sağlardı. O eksikliğini ortadan kaldıracak yeni kapasiteler üretti, yeni mekanizmalar üretti. Şimdi ise krizlere teslim olan ve krizleri zamana yayan bir Birlik politikası var. Hâlbuki göçmen krizi meselesi, ekonomik kriz meselesi, Türkiye'yle ilgili genişleme politikası, Avrupa'nın daha güçlü gelecek kurması için doğru zeminlerdi. Keşke bunları doğru değerlendirebilseler, bunları ciddi bir şekilde gündemlerine alabilseler.

Avrupa Birliği'nin kendi geleceği açısından artık önlem alması bir zaruret teşkil etmektedir. Yeni reformlar zorunludur. Avrupa'nın yeniden inşasını birlikte düşünme zamanıdır. Avrupa Birliği'nin yeni bir heyecana, inandırıcılığa, yeni bir bakış açısına ve taze bir başlangıca olan gereksinimi açıktır. Böyle bir başlangıcın, Türkiye'ye de cesaretili bir bakışı öne çıkarması gerekecektir.

Uzun zamandan beri Avrupa Birliği sadece bildiri yayınlayan bir kuruma dönüştü. Yani bunlar siyasi kurumlar mıdır, hukuki kurumlar mıdır, yoksa think-tank gibi sürekli olarak eleştiri üreten kurumlar mıdır? Bu konuda artık ciddi kafa karışıklığı çıkmaya başladı.

Bugünkü mesele, birtakım krizler karşısında yazılımın yetmediği durumlarda antivirüs programları üretmek değildir. Yazılımın yenilenmesi lazım, yazılımın güncellenmesi lazım. Dünya topyekûn bir vizyon krizinin içerisinden geçiyor, Avrupa'nın başarıları artık geride kaldı. Sürekli Avrupa'nın geçmiş başarılarından bahsetmek artık Avrupa için bir şey ifade etmiyor. Siyaset, geleceği satın alma işidir, insanların önüne bir gelecek projesi koyma işidir. Kita ortak kitabımız, ortak sorumluluğumuzdur.

Hem Avrupa ile hem de tarih boyunca güçlü ilişkilerimizin olduğu komşumuz Rusya ile sıkı işbirliklerimiz devam ediyor. Örneğin ekonomi,

Türkiye-Rusya ilişkileri, Türkiye-AB ilişkilerine alternatif olacak şekilde mi ilerliyor?

turizm ve enerji sektöründe Rusya ile her zaman özel ilişkilerimiz olmuştur. Ayrıca darbe girişimi sonrasında Sayın Cumhurbaşkanımızı ilk arayanlardan biri, Sayın Putin'dir. Rusya ile ilişkilerimiz artık entegre hâle gelmiştir. Tabii ki Suriye, Kırım gibi birtakım konularda anlaşmazlıklarımız vardır. Ancak buna rağmen anlaşmazlıklarımızı parantez dışında bırakmayı ve ikili işbirliği kapsamında diğer alanlarda ilerleme kaydetmeyi başarıyoruz.

Ayrıca Türkiye ile Rusya arasındaki ilişkiler, Avrupa için bir tehdit değil, uluslararası iletişimi kolaylaştıran bir unsurdur. Rusya da Avrupa ile sıkı işbirliği yapmaktadır. AB ile tam üyelik müzakereleri sürdüren, Rusya ile yakın ilişkilerini muhafaza eden, ABD'nin müttefiki olan, Ortadoğu'da bağlantılarını sürdüren, Afrika'da ilişkilerini genişleten, Latin Amerika'da açılımlar yapan bir Türkiye, tüm dünya için daha iyidir. Bir tarafla iyi olan ilişkiler, diğer tarafla olan ilişkilere zarar verecek diye bir kural yoktur.

Brexit sonrasında nasıl bir Avrupa ortaya

**Brexit sonrası
ortaya çıkacak
Avrupa tablosunda
Türkiye'nin yeri ne
olacaktır?**

çıkarsa çıksın,
bu Avrupa
fotoğrafı
içerisinde
Türkiye'nin
konumunun

güçleneceği ve Türkiye'nin içinde yer almadığı her fotoğrafın eksik kalacağı bir gerçektir. Türkiye, Avrupa Birliği etrafında yaşanan dinamiğin ayrılmaz bir parçası olup, kararlı iradesiyle Avrupa'nın yeniden inşasının güçlü bir aktörü olacaktır.

Birleşik Krallık Avrupa Birliği'nden çıkma kararı alsa da, bu Avrupa'dan çıkmak anlamına gelmiyor. Tarihsel olarak her zaman için güçlü bir Avrupa ülkesi oldu. Bundan sonra da Avrupa'yla güçlü ilişkilerini koruyacaklar. Bu güçlü ilişkilerini koruyacaklarını ifade ediyorlar. Biz de, Avrupa Birliği üyesi olmasak da Türkiye, tarihi olarak bir Avrupa devletidir, büyük bir Avrupa gücüdür ve yüz yıldır da bir Avrupa demokrasisidir. Dolayısıyla bütün bu gelişmelere rağmen hem biz, hem Birleşik Krallık Avrupa düzeninin korunması, Avrupa düzeninin ve Avrupa refahının güçlü olması konusunda aynı hassasiyete sahibiz.

Brexit sonrası, Irak ve Suriye olayları dikkate alındığında, Avrupa içerisindeki göç krizi, yükselen ırkçılık, ekonomik kriz, Amerika'da başlayan yeni dönem dikkate alındığında, Türkiye bütün bu

ajandanın merkez ülkesidir, merkez noktasıdır. Değerlendirmelerin buna göre yapılmasını temenni ediyorum.

Avrupa Birliği'nin sahip olması gereken vizyonu, biz Türkiye olarak üretmeye ve korumaya devam edeceğiz. Biz Avrupa'nın dışından konuşmuyoruz, içinden konuşuyoruz. Tarih boyunca Avrupa'nın güvenliğine ve refahına katkıda bulduk. Şu anda Avrupa Birliği'nin güvenliğine, geleceğine, refahına ve bu değerlerin korunmasına zarar veren liderlerin açıklamaları karşısında da bu değerleri korumaya devam edeceğiz.

Dünya tarihinde böyle dönem çok az vardır. Artık geçmişin geride bırakıldığı ve geleceğin yepyeni bir şekilde, yeni riskler ve yeni krizlerle kurgulanacağı bir dönem... Brexit sonrası Avrupa Kitası'nda, Balkanlar'daki gelişmeler çerçevesinde, Amerika Birleşik Devletleri'ndeki yeni başkanın seçilmesinden sonra ve Irak, Suriye meselelerinde bütün bu tablo doğru değerlendirildiği zaman, aslında Türkiye ile Türkiye'yi merkeze alan çok doğru bir ajanda üretilmesi, çok doğru bir dil geliştirilmesi gerekir. Biz bu tabloyu net bir şekilde herkesin önüne koyuyoruz. Çünkü mesele ortak bir gelecek, ortak refah üretmek, ortak güvenlik üretmek şeklinde bir vizyona dayanmalıdır. Vizyonsuzlukla vakit kaybedilecek sıradan bir zamanda değiliz.

Azınlıklar söz konusu olduğunda bunu açık bir şekilde özgüvenle iddia ediyorum: Türkiye'deki azınlık haklarının verilme biçimi ve hakların standardı hiçbir Avrupa ülkesinde yoktur.

Azınlık hakları konusunda neler söylemek istersiniz?

Geçmişte haksız yere el konulan mallar iade edilmiştir. Vakıflar konusunda iyileştirmeler yapılmıştır. Avrupa Birliği ülkelerindeki bu konudaki yaklaşımları takip ediyorum. Türkiye'nin bu konuda sahip olduğu standartlara sahip bir ülke yoktur.

"Türkiye'yle müzakereler kesilsin."

**Avrupa
Parlamentosunun
"müzakerelerin
durdurulması"
çağrısını nasıl
değerlendiriyorsunuz?**

diyenler, emin olun Avrupa Birliği'nin de dostu değiller, bunlar ırkçılar. Müzakereler kesilsin çağrısı,

kendi ülkelerindeki ırkçı ya da faşist, marjinal partilere oy kaptırmak istemeyen birtakım ana akım siyasetçilerin maalesef vizyonsuzluğu ve basiretsizliği yüzünden gerçekleşmektedir.

Biz bugün bir Avrupa Birliği ülkesi değiliz, ama tarih boyunca hatırı sayılır bir Avrupa gücü olduk, tarih boyunca her zaman hesaba katılması gereken bir Avrupa devleti olduk ve yüzyıldır da bir Avrupa demokrasisiyiz. Bugüne nasıl geldiysek, bundan sonrasında da öyle gideriz. Ama Türkiye-Avrupa Birliği ilişkilerinin kesilmesini ben Avrupa Birliği Bakanı olarak istemem. Türkiye'nin milli çıkarları açısından Avrupa Birliği'ne tam üyelik perspektifinin doğru olduğunu düşünüyorum. Ama bunun yanı sıra onların da düşünmesi gereken bir şey var: Avrupa Birliği'yle ilişkilerini kesmiş bir Türkiye, Avrupa Birliği için iyi olmayacaktır, Avrupa Birliği bundan kâr elde etmeyecektir.

Avrupa Parlamentosunun bugün müzakerelerin durdurulmasına ilişkin aldığı karar, hiçbir hukuki bağlayıcılığı olmayan, dar görüşlü, vizyonsuz bir siyasi karardır. Bazı parlamenterler bizim Türkiye'ye bir mesaj vermemiz lazım diyorlar. Eğer Türkiye'ye bir mesaj verme niyetleri varsa, bunu pozitif bir şekilde, darbeye karşı demokratik direniş göstermiş bir ülkeyle hukuk devleti, demokrasi gibi konularda nasıl işbirliği yapacakları üzerinde değerlendirme yaparak vermeleri gerekirdi. Bunun yerine maalesef tarihe çok kötü geçecek bir tasarıya imza atarak bu kararı verdiler.

AB içerisinde alınan bu karar, Avrupa Birliği'nin bir barış ve refah projesi olarak kendi ideallerinden ne kadar uzaklaştığını gösteriyor. O bakımdan bu kararın Türkiye'yle ilgili bir karar olmaktan çok, Avrupa Birliği'nin kriziyle ilgili bir karar olduğunu değerlendiriyorum. Avrupalı politikacıların Avrupa Birliği'nin kurulmasına vesile olan, kıtanın yaşadığı dramatik tarihi tecrübeleri unuttuklarını üzümlere müşahade ediyoruz.

Avrupa Birliği Türkiye'yle pozitif ajanda

AB'nin Türkiye ile ilişkilerinde sürekli bir negatif ajanda üzerinden söylem geliştirdiğini söylediniz. Ne demek istediniz?

içeren bir ekosistem kurmalıdır. Problem, bu ekosistemin uzun zamandır zehirleniyor olmasıdır.

Katılım müzakereleri bir müzakere zeminidir, bir işbirliği zeminidir, dolayısıyla içinin pozitif ajandayla doldurulması lazım. Türkiye'ye karşı dışlayıcı bir dil kullanmak, Türkiye'ye karşı suçlayıcı bir dil kullanmak şu aşamada olabilecek en mantıksız iştir. Doğru olan bir işbirliği dilinin ortaya koyulmasıdır.

Biz eleştirel olup olmamasına bakmıyoruz kararların. Eğer pozitif bir ajanda üretiyorsanız, yapıcıysa, ilerlemeye yol açıyorsa her türlü karar tamamen eleştirel bile olsa bizim için saygıdeğer olur, biz bundan yararlanıriz.

Avrupa Birliği'nin Türkiye'ye yaklaşımında sadece negatif ajanda üzerinden tanımlamalar yapması bu süreci ilerletmiyor ve bu süreçte bundan sonra böyle ilerlememiz mümkün değil. Oyun değiştirici bir tablo ortaya çıkarmamız gerekir. Bugün Avrupa'nın çözmesi gereken krizler vardır. Avrupa'nın geleceği ortak geleceğimizdir, güvenliği ortak

güvenliğimizdir, refahı ortak refahımızdır. Biz Avrupa'nın doğal bir parçasıyız ve bu tarihin ayrılmaz bir unsuruyuz. Dolayısıyla sorunlara çözüm üretmek yerine sürekli olarak suçlayan, dışlayan, öteleyen yaklaşımların şu aşamada hiç kimseye bir yararı yok.

Avrupa Birliği bir think-tank kuruluşu değil. Gece gündüz hiçbir şeyden memnun olmayan, sürekli eleştiren, ama hiçbir çözüm üretemeyen bir think-tank kuruluşuna dönüşmüş durumda. Bu şekilde politika üretmez. Bugün Avrupa Birliği adına yapılan konuşmaların pek çoğunda, özellikle de Türkiye'ye dönük yaklaşımlarda maalesef gördüğümüz temel husus, açık bir vizyon eksikliğidir ve bu vizyon eksikliğinin giderilmesi gerekmektedir. Türkiye'yle birlikte nasıl ilerleneceği konusunda ajandanın dolu olması gerekir.

Türkiye'yle pozitif ajanda üretme konusunda örneğin Avrupa Birliği, son derece büyük bir zaaf içerisinde davranıyor ama diğer yandan Türkiye'nin geleneksel olarak zaten ilişki içerisinde olduğu Rusya ya da başka devletlerle olan ilişkilerini sorgulamaya kalkıyor. Türkiye, tarihsel konumu, jeopolitik konumu gereği hem Avrupa'yla, hem de Rusya'yla ve diğer unsurlarla çok yönlü ilişkiler içerisinde olması gereken bir ülkedir.

Demokrasi, insan hakları ve hukuk devleti gibi kavramları ortak ajandamızın parçası, temeli olarak görmek gerekir. Bu kavramları araçsallaştırdıkları için bunlar Avrupa Birliği ülkelerinde tsunami etkisi yaratıyor ve oralarda aşırı sağ, ırkçılık, anti-Semitizm ve İslamofobiyi yükseltiyor. Dolayısıyla bu konularda tutarlı olmak gerekiyor.

AB'nin yeniden tutarlı vizyon ortaya koyan bir kuruma dönüşmesini, bir refleks üretmesini bekliyoruz. Böyle olduğu zaman kuşkusuz AB yine reform irademizin motivasyon kaynağı olacaktır, onu bu şekilde görmek isteriz.

Son dönemde Avrupa Birliği ile Türkiye arasında yaşananlar, Türkiye-AB ilişkileri hakkındaki bir krize işaret

Son dönemde yaşanan Türkiye-AB ilişkilerindeki krizi nasıl değerlendiriyorsunuz?

etmiyor, Avrupa Birliği'nin ve Avrupa Parlamentosunun değerler konusunda içine düştüğü krizin bir yansıması olarak ortaya çıkıyor. Yani kriz, Türkiye ile Avrupa Birliği arasında bir kriz değildir. Avrupa Birliği'nin kendi içerisinde düştüğü siyasi değerler krizinin, siyasi tutarsızlığının Türkiye'ye yansımasıdır. Avrupa Birliği kendi iç krizini Türkiye'ye yansıtıyor. İnsan hakları, hukuk devleti ve demokrasiyi savunmak üzere kurulmuş bu kurumlar, bu değerleri savunmak açısından doğru refleksler veremiyorlar.

Nitekim son zamanlarda yapılan eleştirilerin hepsi 23. ve 24. fasıllar içerisinde bulunmaktadır. İnsan hakları ve demokrasi konusunda görünüşte

nesnel bahaneler arkasına saklanarak, ardından Türkiye'nin herhangi bir şekilde fasıllarını açmamak, Türkiye'yi siyasi kriterlerle köşeye sıkıştırmak şeklindeki bir yaklaşım, aslında Avrupa'nın çok uzun zamandır genişleme konusunda ve kendi kurumlarını güncelleme konusunda nasıl ağır bir krizin içerisine düştüğüğünü net bir şekilde göstermektedir.

Mesele artık Türkiye meselesi olmaktan çıkmıştır. Avrupa Birliği'nin karşı karşıya kaldığı bu krizler karşısında, mekanizmalarını güncelleyecek, kurumlarını güncelleyecek nasıl sağduyulu bir gelecek oluşturacağıyla ilgili bir meseledir. şu an sağduyu zamanıdır, soğukkanlılık zamanıdır, karşı karşıya kaldığımız meydan okumalara karşı akılla ve sağduyuyla çözüm bulma zamanıdır. Türkiye meselesi herhangi bir şekilde bir ülkenin kendi seçim sürecinin parçası haline getirilmemelidir.

Katılım müzakerelerinin esası,
Türkiye ile olan ilişkilerinde AB'yi samimiyetsiz bulduğunuzu söylediniz. Açıklar mısınız?
 hangi konuyu konuşacaksın, ilgili fasıl açarsın, o fasıl çerçevesinde konuşmaya başlarsın. Dolayısıyla Avrupa

Birliği katılım müzakerelerinin ruhunu oluşturan fasıllar, adalet, güvenlik, özgürlük gibi konuların tartışılacağı 23. ve 24. fasıllardır. Buradan çağrı yapıyorum, insan haklarından bahsettiğiniz zaman, hukuk devletinden bahsettiğiniz zaman sanmayın ki biz bu kavramlardan çekiniyoruz, oturalım gerçekçi bir şekilde bunları tartışalım.

Ama hiçbir fasıl açmaksızın sadece o fasıllardaki konuları Türkiye'nin önüne birer eleştiri olarak getirirseniz, burada ortaya çıkan tablo şu olur:

Demokrasi, insan hakları, hukuk devleti gibi kavramları esasında beraber ilerlemek ve beraber bir pozitif ajanda oluşturmak için kullanmıyorsunuz, sadece dış politikada bir ülkeyi köşeye sıkıştırmak için siyasi bir manivela olarak kullanıyorsunuz.

Sadece bir ülkeyi köşeye sıkıştırmak için insan hakları, demokrasi, hukuk devleti gibi kavramlar ve Türkiye-Avrupa Birliği ilişkileri, politik bir araç olarak kullanılamaz. Bir politik kaldıraç gibi kullanılamaz. Siz ifade hürriyeti, hukuk devleti, özgürlük-güvenlik dengesi gibi konularda 23. ve 24. fasılları açmayacaksınız, ama gece gündüz bu konularda Türkiye'yle ilgili eleştiri yapacaksınız. O zaman ne oluyor biliyor musunuz? Paylaştığımız ortak değerler, hukuk devleti, demokrasi insan hakları ortak değer olmaktan çıkıyor, sadece birer siyasi enstrüman haline geliyor.

Türkiye'yle ilgili bazı endişelerimiz var diyorlar bazı konularda. Bunların hepsine cevap veriyoruz. Ama endişemiz var denilen konularda oturup beraber çalışmamızın zemini fasıllardır, fasılları açacağız bunlar üzerinde çalışacağız. Fasılları açmak bir jest ya da lütûf değildir, bu işin mekanizması bu. Bunları açmayıp da biz bunları açmadığımız halde bunların içerikleriyle ilgili eleştirilerimizi devam ettiririz diyorlarsa, bu zaten olabilecek en vizyonsuz yaklaşım olur.

AB'nin sergilediği "fasılların açılmaması"

AB'nin "yeni fasılların açılmaması" konusundaki yaklaşımını nasıl değerlendiriyorsunuz?

gibi bir yaklaşım, darbe girişimine karşı demokrasi

mücadelesi vermiş Türk halkına karşı yapılmış en büyük haksızlıklardan bir tanesidir. Tam tersine, demokratik değerleri paylaşma konusunda kararlıysak, bugün demokrasiyi savunmak demek Türkiye'nin yanında olmak demektir. Bugün demokrasiyi savunmak demek, demokrasiye küresel düzeyde destek vermek, ilk madde olarak demokrasi karşısında büyük fedakârlık gösteren Türk insanının yanında olmak demektir. Bugün demokrasiyi savunmak demek, Türkiye'nin terör örgütlerine karşı demokrasiyi koruma mücadelesine destek vermek demektir. Bu ilk madde yerine getirilmeden kimse demokrasiyi savunma konusunda samimi olduğunu ifade edemez.

Eğer demokratik değerler, insan hakları, hukuk devleti gibi değerler bizim ortak ajandamızın ilk maddesini oluşturuyorsa, burada Türkiye'nin alkışlanması gerekir, Türkiye'nin selamlanması gerekir, Türkiye ile anlamlı bir dayanışmanın içerisinde olunması gerekir. Türkiye'ye dönük negatif bir yaklaşım Avrupa değerleriyle kendi aralarına mesafe koyan bir yaklaşımdır.

Hukuk devleti demokrasisiden daha

Eğer tercih etmek zorunda kalsanız demokrasi mi önemlidir sizin için, hukuk devleti mi önemlidir?

önemlidir, çünkü Sokrates'i de oylamayla öldürdüler. Eğer hukuk olmazsa, oylama Sokrates gibi

birinin öldürülmesi sonucunu da doğurur. Dolayısıyla, hukuk devleti, demokrasi, insan hakları gibi kavramlar bizim üzerinde insanca yaşamak için oluşturduğumuz kavramlardır. Bunların birtakım ülkelerdeki iç politika malzemesi ya da yaklaşan seçimlerde başka bir ülkeyi köşeye sıkıştırmak için kullanılmaması lazım. Bunlar evrensel değerlerdir, paylaştığımız değerlerdir.

Aslında Avrupa'da Türkiye'nin

Türkiye-AB ilişkilerinde, Türkiye'nin nüfusunun herhangi bir belirleyiciliği var mıdır sizce?

büyükliğünden korkuluyor, bu kadar büyük bir ülke Avrupa'ya girerse dengeleri değiştirir mi diye. Evet,

dengeleri değiştiririz. Fakat, Avrupa'nın güvenliğini arttıracak biçimde dengeleri değiştiririz. Avrupa'nın refahını arttıracak şekilde dengeleri değiştiririz ve Avrupa'nın şu anda karşı karşıya olduğu sorunların hemen hemen yüzde doksanını çözebilecek bir kapasiteyi oluşturabilecek şekilde dengeleri değiştiririz, bu nettir.

Zaman zaman diyorlar: *"Siz çok büyük bir ülke olduğunuz için tenzilat mı istiyorsunuz?"* Ben de diyorum ki: Hayır siz zam yapmayın yeter, bizim tenzilat istediğimiz yok.

Herhangi bir pozitif ayrımcılık istemiyoruz, ama negatif ayrımcılığa da karşı duruyoruz. Türkiye'nin Avrupa Birliği'yle ilişkilerinde biz indirim istemiyoruz, ama siz de söz konusu olan Türkiye olduğunda sürekli zam yapmayın ve sürekli olarak çifte standart üretmeyin, diyoruz.

Türkiye AB'den hiçbir şekilde fasıllar konusunda ve diğer konularda indirim beklemiyor. Ama söz konusu Türkiye olunca, büyük bir stratejik güç olunca AB'nin de bu kriterlere zam yapmaması gerekir.

Genişleme politikası, Avrupa Birliği'ni

AB'nin genişleme politikası hakkındaki düşünceniz nedir?

bölgesel ve küresel aktör olarak güçlendirmeyi

hedefleyen bir demokratikleşme ve istikrar aracıdır. Bu nedenle genişleme politikası kısa vadeli bilançolarla ölçülemeyecek uzun vadeli stratejik bir kavramdır. Eğer genişleme meselesinde bir zaaf olur da, bu bir içe kapanma refleksi ortaya çıkarırsa, Balkanlar dahil pek çok yerde başka sorunlar ortaya çıkabilir.

Türkiye, Avrupa Birliği ile sadece "*komsuluk politikası*" çerçevesinde değerlendirilemez, tam tersine "*genişleme politikası*" çerçevesinde değerlendirilmesi gereken bir ülkedir.

Türkiye-Avrupa Birliği ilişkilerini Avrupa'nın geleceği hakkındaki bir perspektifin içine oturtmamız lazım. Çünkü bu ortak geleceğimiz. Biz 1. Murat zamanından beri Avrupalıyız. İslam, 7. yüzyıldan beri geldi Avrupa'ya. Burada bütün bu tartışmalar konusunda sağlıklı kararlar verilmesi lazım ki bir siyasi birlik, anlamlı bir siyaset felsefesinin içinden çıkar. İyi bir paradigmanın içinden çıkar. Bugün paradigmatik bir çözülme var, siyaset felsefesinde bir dağılma var. Bunu konsolide edecek şey, genişleme politikasının sağlıklı bir biçimde Türkiye gibi büyük bir ülkeyi, çoğunluğu Müslüman olan bir ülkeyi ve aslında Avrupa'nın birçok dengesini olumlu yönde değiştirecek bir ülkeyi içermek şeklinde olmalıydı.

Son zamanlarda göç meselesiyle beraber

Son dönemde Türkiye-AB ilişkilerinin göç meselesine indirgendiği doğru mudur?

Avrupa Birliği'yle ilişkilerimizde yeni bir ivme ortaya çıktı. Fakat biz her zaman söylüyoruz, bunu sadece göç meselesiyle

sınırlı tutmamak lazım. Bunu büyük bir vizyona yerleştirmek lazım. Türkiye tarihi boyunca bir Avrupa gücü olmuştur. Sürekli göç ve terörle mücadele meselesine indirgenen bir Türkiye-Avrupa Birliği ilişkisi söz konusu olamaz. Bu çok daha geniş bir ajandadır, büyük bir resimdir ve bunun stratejik bağlantılarının altının sürekli çizilmesi lazım.

Meseleyi sadece bir göç meselesine indirgemek, Türkiye'yi bir insan deposu ya da toplama kampı gibi algılamak olur ki, bunu kesinlikle kabul etmeyiz.

Türkiye-Avrupa Birliği ilişkisi göçmen meselesine indirgenemeyecek büyük bir vizyona, geniş bir çerçeveye oturtulmalıdır ve bu ilişki siyasi olarak ve diğer açılardan ele alınmalıdır. Bunun sadece geçici siyasi krizlerin yönetilmesi için değil, varoluşsal bir mesele olarak değerlendirilmesinin zamanı gelmiştir.

Türkiye-Avrupa Birliği ilişkilerinde göç meselesi yeni bir dönem başlatmak için bir vesile olmuştur ama Türkiye-Avrupa Birliği ilişkileri kesinlikle göç meselesine indirgenmemelidir.

Bizim bugüne kadar yaptığımız reformlar ve bundan sonra sürdürmeye kararlı olduğumuz reformlar, bu büyük terör saldırısının

Türkiye'nin terörle mücadelede özgürlük-güvenlik dengesini koruyabildiğini söyleyebilir misiniz?

altındayken bile özgürlük ve güvenlik dengesini koruma konusundaki hassasiyetimiz kayda değerdir. Bu çerçevede bizler Avrupa Birliği'ndeki dostlarımız başta olmak üzere tüm dostlarımızı, tüm müttefiklerimizi Türkiye'nin terörle mücadelesinde yanımızda görmek istiyoruz, bu konuda kendilerinden güçlü destek bekliyoruz.

Türkiye en zor şartlar altında bile güvenliği etkili bir şekilde karşılarken özgürlük-güvenlik dengesinden taviz vermemiştir. Özgürlük-güvenlik dengesinin özgürlükleri yok edecek, demokrasiyi boğacak şekilde bir güvenlikçiliğe dönüşmesine hiçbir zaman müsaade etmemiştir. Ama Türkiye'nin güvenlik ihtiyaçlarının karşılanması da olmazsa olmaz bir şarttır. Bu konuda taviz söz konusu olamaz.

**Türkiye'nin egemen bir devlet olarak
Türkiye'nin güvenliği
ile AB'nin güvenliği
arasında ne tür bir
ilişki var?**

kendi sınırlarını koruması dolaylı olarak Avrupa'nın güvenliğine de katkı sağlıyor. Dolayısıyla, Türkiye'nin güvenliğinde bir zaafın ortaya çıkması demek, Avrupa'nın ve NATO'nun güvenliğinde bir zaafın ortaya çıkması demektir.

Aynı şekilde demokratik değerlerle bezenmiş, demokrasi temelinde istikrarı olan bir Avrupa da, Türkiye'nin milli güvenliği için son derece önemlidir. Böyle olması gerekir.

Türkiye bir Avrupa devleti olarak hem kendisinin, hem Avrupa'nın güvenliğini sağlama bakımından, DEAŞ, PKK gibi terör örgütleriyle mücadele etme bakımından üstün bir performans gösteriyor. Ayrıca Türkiye, yüz yıllık bir Avrupa demokrasisi olarak demokrasinin nasıl korunacağını, bir halkın demokrasiye nasıl sahip çıkacağını 15 Temmuz darbe girişiminden sonra gösterdi.

Türkiye egemen bir devlet olarak kendi güvenlik sınırlarını koruyor, ama aynı zamanda Avrupa'nın da güvenlik sınırlarını koruyor. Bütün bunlar bir arada değerlendirildiğinde, biz meselenin şu tarafını görmek istiyoruz: Siz burada söz verdiğiniz şekilde bu taahhütlerinize uyma konusunda

sadakatınızı sürdürüyor musunuz, sürdürmüyor musunuz? Biz bunu görmek istiyoruz.

Türkiye burada yüksek bir kapasiteyle terörle mücadele etmezse, bu terör olgusuyla doğrudan Avrupa yüzleşmek zorunda kalacaktır. Dolayısıyla burada Türkiye'ye teşekkür edilmesi gerekir. Türkiye'nin DEAŞ'la, PKK'yla ya da FETÖ'yle mücadelesinde ortaya çıkacak bir zaaf sadece Türkiye'nin güvenliğini tehdit etmekle kalmaz, aynı zamanda Avrupa Birliği'nin güvenliğini de tehdit eder. Dolayısıyla, DEAŞ'la yürüttüğümüz mücadele kadar, FETÖ'yle yürüttüğümüz mücadeleye de, PKK'yla yürüttüğümüz mücadeleye de dostlarımızın verdiği desteğin önemli olduğunun altını çiziyoruz.

Türkiye'nin sınırı doğal olarak Avrupa sınırıdır ve NATO sınırıdır. Dolayısıyla, Türkiye'nin burada aldığı güvenlik tedbirleri, Avrupa'nın güvenliği için de, NATO'nun güvenliği için de doğrudan sonuçlar doğurmaktadır.

Birtakım radikal teröristler İslam'ı ve Müslümanlığı istismar ediyorlar. İşin esası budur. Ama

İslam'la terör sözcüklerinin birlikte kullanılmasını nasıl değerlendiriyorsunuz?

"Müslümanlık ve İslam radikal teröre dönüşüyor." demek işin esasını kaçırmak anlamına gelir. Yani birtakım teröristlerin bir dini ve o dinin kutsal sembollerini istismar etmesi üzerinden o dinin isminin terörle yan yana gelmemesi gerekir. İslamofobi ile yeterince mücadele etmezseniz bunun bir sonraki ajandasında, alt yazısında anti-Semitizm

vardır, onun alt yazısında yabancı düşmanlığı vardır, onun alt yazısında da Avrupa Birliği düşmanlığı vardır.

Terörle hep beraber mücadele etmeliyiz. Terörün milleti, dini ve kimliği olmadığı konusunun her zaman altını çizmeliyiz. İslam ve terör kelimesini kim yana yana kullanıyorsa esasında DEAŞ'a, El-Kaide'ye ideolojik olarak büyük kozlar vermektedir, büyük kazanımlar sağlamaktadır. Çünkü bir dinin terörle yan yana anılması demek, o dini istismar ederek terör eyleminde bulunanların ideolojik olarak güçlendirilmesi demektir.

Nasıl ki bölgemizde DEAŞ gibi terör örgütleriyle mücadele konusunda sorumluluk hissediyorsak,

Avrupa'da yükselen aşırı sağ akımlarla ilgili düşünceleriniz nedir?

bölgenin, kıtanın ve dünyanın geleceği bakımından da aşırı sağla, yabancı düşmanlığıyla, anti-Semittizmle, İslamofobi ile ve bunların merkezine yerleştirilen Türkiye karşıtlığıyla da mücadele etmeyi bu bağlamda sürdüreceğiz.

Bu radikal terör argümanı kullanan örgütlerle bunların yaydığı nefret ve hedeflediği değerlerle, Avrupa'daki aşırı sağ unsurların ve ırkçı unsurların hedeflediği değerler aynıdır. Dolayısıyla, bunların aslında genetiği aynı, bunlar tek yumurta ikizi. Eğer bunlarla yeterli ve güçlü bir şekilde ana akım siyasi değerler üzerinden mücadele edilmezse, seçim adına ya da birtakım gerekçelerle bunlara prim verilirse, bir müddet sonra bunlar ana mecraları ele geçirirler.

Büyük meydan okumalarla karşı karşıyayız. Göçmen krizi, arkasından DEAŞ ve benzeri terör örgütleriyle mücadele, yine DEAŞ ve benzeri terör örgütleriyle aynı insanlık düşmanı tutumu paylaşan Avrupa'daki aşırı sağ akımlarla mücadele... Bunların hepsinin tek bir dosya olarak ele alınması lazım. Bütün bunlara baktığımızda Türkiye kilit bir ülkedir.

Avrupa'daki ırkçı, faşist siyasi akımlarla, DEAŞ terör örgütü gibi akımlar birbirinin siyasi olarak ikizidir. Bunların biri yükseldiği zaman diğeri de yükselmektedir ve bir şekilde kendi varlıklarını diğerrinin varlığına borçludurlar. DEAŞ gibi terör örgütlerinin ürettiği radikalizm ile kuzeyimizde, Avrupa topraklarında üretilen, aşırı sağın ürettiği radikalizm arasında bir fark yoktur. Bunun acı sonuçlarıyla herkes yüzleşmek durumunda kalır, buna karşı da tedbir alınması gerekir.

Özellikle Avrupa'da yükselen aşırı sağ akımlara, yabancı düşmanlığına karşı, bizim bölgemizdeki terör örgütlerine karşı, İslamofobik ve antisemitist akımlara karşı beraber yapacağımız çok iş var. Teröre karşı mücadelede de yapacağımız çok iş bulunuyor.

Avrupa'da yükselen aşırı sağ gibi akımlar ortak demokratik değerlerimizi tehdit ediyor. Nitekim, ülkemizin güneyinde yükselen terör dalgası ve DEAŞ gibi terörist örgütlerin, PKK gibi terörist örgütlerin, PYD gibi terörist örgütlerin yükselttiği terör dalgası da ortak değerlerimizi tehdit ediyor. Dolayısıyla Avrupa coğrafyası, Avrupa güvenliği ve Avrupa'nın değerleri bir parantez içerisine sıkışmış gözüküyor. Burada göç meselesinde olduğu gibi, bütün bu kısıpı yaracak olan, bütün bu kısır döngüyü değiştirecek olan, Türkiye'yle Avrupa Birliği arasındaki yakınlaşma ve daha güçlü bağlarla bunun gerçekleşmesidir.

Berlin Duvarı'nın yıkılması olumlu

**Aşırı akımlarla
mücadele
konusunda ne
söylemek istersiniz?**

anlamda nasıl bir dönüm noktasıysa, bugün aşırı sağın yükselmesi, popülist milliyetçiliğin yükselmesi de olumsuz anlamda bir dönüm noktasıdır. Avrupa'da onlarca Berlin Duvarı inşa edilmektedir. Bunun engellenmesi için Avrupa kamuoyunu uyaracağız.

Biz Avrupa'nın ilericilerine, Avrupa'nın gerçek demokratlarına, Avrupa Birliği'nin kurucu değerlerine sadakat gösterenlere, bunun kıymetini bilenlere her zaman aynı çağrıyla yapıyoruz: Bu çoğulculuğun gerçek anlamda korunması için İslamofobiyle, anti-Semitizmle, zenofobiyle, göçmen düşmanlığıyla hep beraber mücadele etmek gerekiyor.

Biz Türkiye olarak aşırı sağın söylemlerinin hâkim olduğu değil, çeşitliliğin, demokrasinin ve insan

haklarının el üstünde tutulduğu bir Birliğe üye olmak için çabalıyoruz. Demokrasinin, insan haklarının ve çeşitliliğin el üstünde tutulduğu bir Avrupa Birliği projesi Türkiye için stratejik bir hedefdir. Ama bu değerlere sahip çıkmayan ve bu ırkçı dalganın peşinden sürüklenen bir Avrupa Birliği tabii ki Türkiye için bir seçenek olmayacaktır.

Avrupa'da aşırı sağ akımlar, göçmen ve mülteci düşmanı akımlar giderek yükseliyor. Bütün bunlara karşı biz Avrupa'nın geleceği hakkında ortak düşünmeliyiz, ortak geleceğimizle ilgili beraber yeni politikalar geliştirmeliyiz. Gerek mülteci sorununun yönetilmesi, gerek DEAŞ'la ve El Kaide gibi diğer terör örgütleriyle mücadele, gerekse Avrupa'nın aşırı sağ ırkçı akımlardan korunan bir değerler Avrupası olarak güçlü bir şekilde geleceğe ilerleyebilmesi için beraber çalışmamız gerektiğine inanıyoruz.

İslamofobi üretkenlerle, anti-Semitizm üretkenler, zenofobi üretkenler, yabancı düşmanlığı üretkenler aynı kesimler, aşırı sağdaki bazı unsurlar. Fakat bütün bu kapakları kaldırıp da daha derine baktığınızda, kökünde şunu görürsünüz: Aslında Avrupa düşmanlığı yapan Eurofobik kesimlerdir, Eurofobi üretken kesimlerdir.

Türkiye karşıtlığını ve onun içine İslamofobi ve anti-Semitizmi saklayarak yürüyenler, aslında Avrupa karşıtlığı için bunu temel bir siyaset haline getiriyorlar. Buna ana akım siyasilerden bu hassasiyetleri gözetmeden verilen her destek ya da kendi iç siyasi dengeleri bakımından buna göz yuman, buna yol veren her yaklaşım, aslında kendi ülkelerindeki aşırı sağın daha çok yükselmesine, Avrupa Birliği değerlerinin de daha çok zayıflamasına yol açıyor.

Türkiye karşıtlığı perdesini kaldırdığı zaman, altından İslamofobik bir yaklaşım çıkıyor, onun altında antisemitik bir yaklaşım çıkıyor, onun altında da Avrupa düşmanı bir yaklaşım çıkıyor. Yani bunu yapanlar Avrupa'yı çok sevenler değil, tam tersine Avrupa Birliği'nin temel değerleri karşısında da düşmanca tutum üretkenlerdir.

Türkiye karşıtlığı aslında Avrupa karşıtlığıdır. İslamofobi, anti-Semitizm, yabancı düşmanlığı ve Avrupa Birliği karşıtlığı aslında aynı çarpık zihniyetin farklı tezahürleridir. Türkiye karşıtlığı ya da İslam karşıtlığı yaparken Avrupa'yı çok sevdikleri için yapmıyorlar. Aslında Avrupa Birliği değerlerine düşman oldukları için yapıyorlar. Eğer İslam ve Türkiye Avrupa'nın şu anda gündeminde olmasa, bu sefer Avrupa içerisindeki başka ırklara karşı, başka unsurlara karşı bu nefret söylemi olacak.

Bakın siyasi bir matruşka var. Ben

**Aşırı sağ
akımlarla ilgili
bir matruşkadan
söz ediyorsunuz.
Açıklar mısınız?**

Avrupa vizyonu çerçevesinde Avrupa'nın geleceği açısından sizi uyarıyorum. Diyorum AB'li

siyasetçilere bu siyasi matruşkanın en üstüne Erdoğanfobiyi koymuşsunuz: Erdoğan düşmanlığı, Erdoğan karşıtlığı. Herkes buna odaklanmış, sanki Erdoğan karşıtlığı üzerine bir cümle kurmadan konuşmuyorsunuz. Ama diyorum devam edelim, ilk matruşkayı kaldıralım, altından Türkiyefobi çıkıyor, yani Türkiye düşmanlığı çıkıyor. Türkiye'ye karşıtlık üretmeniz aslında sizin içinizdeki aşırı sağı yükseltiyor. Onu kaldır İslamofobi çıkıyor. O matruşkayı kaldır altından aslında anti-Semitizm çıkıyor, onu kaldır ırkçılık çıkıyor ve en altında da, kökünde de Eurofobi var, yani Avrupa düşmanlığı var. Dolayısıyla bunu söyleyenler, yani Erdoğan karşıtlığı, Türkiye karşıtlığı, İslam karşıtlığı yapanlar, Musevi karşıtlığı yapanlar Avrupa'yı çok sevdikleri için yapmıyorlar bunu, Avrupa düşmanlığı için yapıyorlar. Siz de AB liderleri olmanıza rağmen bu üslubun içerisine, bu üslubun kapsama alanına giriyorsunuz ve sonuçta kazançlı çıkan aşırı sağ oluyor, bunu yapmayacaksınız.

Göçmen meselesindeki krizde Avrupa

Terörle mücadele konusunda Türkiye ile AB arasındaki işbirliği düzeyi sizce yeterli midir?

Birliği'yle Türkiye'nin yakın işbirliğinin tek bir ortak akılla ve ortak eylem planıyla

hareket etmesinin küresel bir sorunu nasıl çözebildiğini gördük. Bu sebeple de daha büyük mesele haline gelen ve Avrupa değerlerini ve insanlığın temel değerlerini tehdit eden bu terör olgusuna karşı da ortak eylem planı gerçekleştirmeliyiz. Sadece dayanışma yetmez, sadece ortak söylemler kullanmak yetmez, ortak bir eylem planı geliştirmeliyiz.

Tam üyelik müzakereleri yürüten Türkiye'yle Avrupa Birliği'nin özel bir ilişkisi var. Bu özel ilişki çerçevesinde AB, Türkiye'nin DEAŞ'la mücadelesine Suriye'de ortaya koyduğu performansa destek vererek en azından bu tablonun bir parçası olabilirdi, ancak bunu da gerçekleştiremiyor. Dolayısıyla koca bir Birlik, bu kadar dev bir Birlik, ekonomik olarak dev, ama dış politika açısından maalesef cüce bir performans ortaya koyuyor.

Terör terördür, terörün çeşitli şubeleri vardır, bunun bir tanesi DEAŞ'tır, bir tanesi PKK'dır, bir tanesi DHKP-C'dir veya dünyanın başka bir yerindeki

Terörle mücadele konusunda da bir çifte standarttan bahsettiniz. Ne demek istediniz?

başka bir terör örgütüdür. Terör örgütleri arasında bir ayırım yoktur, DEAŞ neyse PKK odur, PKK neyse DHKP-C odur. Dolayısıyla, biz Avrupa'nın herhangi bir başkentinde PKK çadırına izin verildiği zaman bunu DEAŞ'ın çadırına izin verilmesinden farksız görüyoruz.

Terörün "*ama*"sı olmaz, "*mesela*"sı olmaz, terör örgütü yaklaşımında herhangi bir şekilde tenzilat yapılmaz, dolayısıyla bunlara karşı ilkesel bir yaklaşım geliştirilmesi gerekir.

DEAŞ, PKK gibi terör örgütleri arasında ayırım gözetmeksizin, birini diğerinden öncelemeksizin hepsine karşı topyekûn bir ortak eylem planı ortaya koyulması gerektiğini, bunun Türkiye'nin güvenliği kadar Avrupa'nın da güvenliğini ve dünyanın güvenliğini ilgilendiren bir konu olduğunu muhataplarımızla açık bir biçimde paylaşıyorum.

Türkiye DEAŞ'la mücadele ederken terörizmle mücadele etmiş oluyor. PKK ve PYD'yle mücadele ederken de terörizmle mücadele etmiş oluyor. Dolayısıyla bunlardan birini takdir etmek, diğerini eleştirmek terörizm konusunda çifte standart üretmektir. Çok net bir şekilde

görüyoruz: PYD'nin bölge barışına, Türkiye'nin güvenliğine, Avrupa'nın güvenliğine hiçbir şekilde faydalı olmayacak gizli bir ajandası vardır ve bu gizli ajanda kirli terör ilişkileriyle doludur.

DEAŞ Terör Örgütü'yle PKK Terör Örgütü arasında fark yoktur. DEAŞ Terör Örgütü'ne karşı mücadele eden ülkelerin PKK Terör Örgütü'nün sergilerini açmaları, ona çadır açtırmaları gibi hususlar terörle mücadele konusunda çifte standart ortaya çıkarır.

PKK Avrupa'da size karşı eylem yapmıyor diye terör örgütü olmaktan çıkıyor, DEAŞ size karşı eylem yapıyor diye "herkes DEAŞ'a karşı savaşsın" mantığı çarpık bir anlayıştır. Türkiye egemen bir devlettir, Türkiye ulusal güvenliği açısından DEAŞ'la, PKK arasında bir fark görmemektedir, doğrusu da budur.

Eski Afganistan'ı hatırlayın, bir terör örgütüne karşı başka bir terör örgütünün kullanılması Afganistan'ı ne hale getirdi. Maaalesef aynı hata hemen Akdeniz'in dibinde, Türkiye'nin dibinde, Avrupa'nın bu kadar yakınında bir ülkede gerçekleştiriliyor. Bir terör örgütüne karşı başka bir terör örgütü kullanılıyor. O terör örgütünün genetik olarak kendisiyle aynı olan diğer terör örgütüyle hakikaten ilkesel bir mücadele vereceğini düşünmek, modern dünya için çok sakıncalıdır.

Avrupa'nın bazı yerlerinde bu PKK Terör Örgütü mensuplarına dair bir sempati var. Esasında DEAŞ ya da PKK fark etmiyor. Bazı teröristler DEAŞ mensubu iken PKK'lı gibi hareket edebiliyor, PKK mensubuyken kendi kimliğini gizlemek için DEAŞ'lı gibi hareket edebiliyor. Daha melez, daha hibrit bir terörist tanımı ve terör yöntemleri ortaya çıkıyor. Bu bakımdan terör örgütleri arasında ya da teröristler arasında ayırım yapanlar için yeni tehlikelerin ortaya çıktığı bir dönemden geçiyoruz. Bu konuda daha yoğun bir işbirliği yapmamız lazım.

DEAŞ Türkiye'de terör eylemi yaptığı zaman müttefiklerimizden ve dostlarımızdan çok güçlü ittifak mesajları alıyoruz, ama PKK terör eylemi gerçekleştirdiği zaman bu konuda yeterli desteği göremiyoruz. Bu önümüzdeki somut bir tablo, yani çifte standarda dönük bir tablo.

Terör örgütleri arasında bir hiyerarşilendirmeyi ya da bir kategorileştirmeyi kabul etmiyoruz. Batının DEAŞ karşısında aldığı tutum neyse, PKK ve Fethullahçı Terör Örgütü karşısında aldığı tutumun da aynı şekilde olması gerektiğini değerlendiriyoruz.

Fethullahçı Terör Örgütü demokrasiye, topluma ve devlet kurumlarına karşı düşmanlık ifade eden bir

Fethullahçı Terör Örgütü'nü (FETÖ) nasıl tanımlarsınız?

örgüttür. Dolayısıyla, bunun herhangi bir şekilde yargıçlar, akademisyenler ya da gazeteciler gibi meşru kimlikler adı altında bir sorguya dönüştürülmesini kabul etmiyoruz. Bu terör örgütü, Avrupa tarihinde Nazileri bile geride bırakabilecek insanlık düşmanı, millet düşmanı işlere imza atmış bir terör örgütüdür.

Fethullahçı Terör Örgütü'nün yanında Naziler çırak kalırlar. Fethullahçı Terör Örgütü'nün yanında Naziler sadece ilkokul öğrencisi gibi kalırlar. Savaş uçaklarıyla, tanklarla, savaş gemileriyle, helikopterlerle kendi halkını katletmiş bir örgüt bu. Hiç kimse bizim bununla mücadeleden geri adım atacağımızı düşünmesin.

Fethullahçı Terör Örgütü'yle yürütülen mücadele Hükümetimizin siyasi bir tercihi değildir sadece. Bu ülke için, devlet için varoluşsal bir tercihtir. Bundan vazgeçilmesi kesinlikle söz konusu olmayacaktır. Biz bu mücadeleyi Türkiye'yi otoriterleştirmek isteyen, sapık bir dini anlayış temelinde Türkiye'nin laik, demokratik hukuk düzenini ortadan kaldırmak isteyen bir yapıya karşı veriyoruz.

Fransa'da Charlie Hebdo terör saldırısı

Darbe girişimi sonrası Türkiye ile AB arasında beklenen dayanışma sağlandı mı?

olduğunda Türkiye Başbakanı dâhil olmak üzere, pek çok lider Fransa'ya giderek Fransız demokrasisiyle ve halkıyla

dayanışma içinde olduklarını gösterdiler.

Türkiye'de ise bir yıl içerisinde, Charlie Hebdo saldırısından daha büyük pek çok saldırı olurken ve hatta tanklarla ve savaş uçaklarıyla başlatılan bir darbe girişimine şahit olunurken, Avrupa'daki dostlarımızın ve Avrupa demokrasilerinin Türkiye ile beklenen dayanışmayı sergilediklerini söylemek maalesef mümkün değil.

İlk haftalarda gelen İngiltere'nin AB Bakanı Alan Duncan dışındaki AB ziyaretçilerinin hepsi bir buçuk ay sonra gelmeye başladılar. İsveç eski Başbakanı Carl Bildt'in ve Avrupa Konseyi Genel Sekreteri Thorbjørn Jagland'ın da söylediği gibi bu darbe girişimi esasında Avrupa topraklarında, bir Avrupa devletine ve bir Avrupa demokrasisine karşı yapılmıştı. Böyle bir durumda AB yetkililerinin Türkiye ile çok daha güçlü bir dayanışma göstermelerini beklerdik.

Böyle bir dayanışma olsa idi, birincisi, dünyaya Avrupa Birliği'nin kendi sınırları dışındaki bir demokrasiyle de zor zamanlarda dayanışma gösterebildiği ve darbelerin kabul edilebilir olmadığı

mesajı verilebilmiş olacaktı.

İkincisi ise, gençleri cezbetmeye çalışan DEAŞ gibi radikal terör örgütlerinin ideolojisine en büyük darbe vurulmuş olacaktı. Çünkü bugün DEAŞ'ı askeri olarak yenmekten daha önemli olan şey, DEAŞ gibi örgütlerin ideolojisini mağlup edebilmektir.

Örneğin, Tunuslu siyasi hareket lideri Raşid Gannuşi, "*Usame Bin Ladin nerede öldürüldü?*" sorusuna "*Pakistan'da değil, Tunus'ta öldürüldü.*" şeklinde yanıt vermişti. Çünkü Usame Bin Ladin'in İslam dünyasındaki gençlere: "*Siz demokrasi yoluyla iktidara gelseniz bile, mutlaka darbe yaparlar ve iktidarınızı engellemeye çalışırlar, o yüzden sizin yapmanız gereken tek şey El-Kaide'ye katılmak ve Batılılarla mücadele etmektir.*" şeklindeki mesajını, Tunus'ta Müslümanlar olarak demokrasi yoluyla iktidara geldiklerinde çürüttüklerini ifade etmişti.

Eğer Türkiye'deki darbe girişiminden sonra AB tarafından güçlü bir şekilde bir dayanışma mesajı verilebilse idi, bu, radikalizmi kullanan terör örgütlerine karşı da etkili bir mesaj olacaktı.

Bölgesel ve küresel istikrarsızlıklar karşısında Türkiye-AB ilişkileri sizce ne yönde evrilmeli?

Bu kadar etnik düzeyde, mezhepsel düzeyde çatışmalar varken, ekonomik istikrarsızlık söz konusuysen, birlik duygusunun daha da güçlenmesi ve kuşkusuz bunun Türkiye'yi de içine alacak şekilde genişlemesi, aslında tek tek bütün AB ülkelerinin ulusal çıkarları için de gerekli bir şeydir.

Roma İmparatorluğu'nun küresel güç olmasını sağlayan şey Kıta Avrupasının doğal uzantısı olarak Anadolu'yla birleşmesiydi. Bu, bugün için de geçerlidir. Yani Avrupa Birliği bir küresel güç olarak bu değerleri yaşatabilecekse, bu ancak Türkiye'yle birlikte mümkün olacaktır.

Almanya Şansölyesi Sayın Angela Merkel'in *"Birbirimiz hakkında konuşmayalım, birbirimizle konuşalım."*

Türkiye ile AB arasındaki diyalog kanallarının açık tutulmasının önemi nedir?

sözlerini önemsiyoruz. Uzun zamandır birbirimiz hakkında konuşuyoruz. Hâlbuki birbirimizle konuşmamız ve diyalog kanallarını açık tutmamız lazım.

Örneğin Avrupa Komisyonu yetkilileri tarafından Polonya, Macaristan gibi AB üyesi ülkelerdeki otoriterleşmeyi eleştiren, ABD Başkanı Donald Trump'ın göreve gelmesinden duyulan memnuniyetsizliği ifade eden, Türkiye'deki gelişmelerden rahatsız olduğunu belirten açıklamalar gelebiliyor. Buna karşın kimse tarafından Polonya'nın ya da Macaristan'ın üyelikten çıkartılması ya da ABD ile iletişimin kesilmesi gibi yaklaşımlar üretilmiyor.

Ancak Türkiye söz konusu olduğunda görüşmelerin ve müzakerelerin kesilmesi önerileri gündeme getirilebiliyor. Buna gerekçe olarak da Avrupa kamuoyunun Türkiye'ye ilişkin olumsuz tutumu gösteriliyor. Oysa gerçekte bizzat siyasetçiler tarafından kamuoyunu zehirleyen ve yanlış yönlendiren açıklamalar yapılıyor ve akabinde bu önyargılar kurumsallaşıyor. Hükümetler arasındaki ilişkiler inişli çıkışlı olabilir, ancak kamuoylarının her zaman

birbirleriyle yakın ilişki içerisinde olmaları gerekir. Diyalogu sürdürmeliyiz çünkü sorunların çözümü için diyalogun sürmesi şarttır. Türkiye ile AB'nin resmi çevreleri arasında siyasi diyalog devam ederken, gazeteciler arasında, akademisyenler arasında, sivil toplum kuruluşları ve iş adamları arasında da doğrudan diyalogun sürmesi arzu edilmektedir.

Diyalogu geliştirmesi bakımından AB tarafından beklentimiz, kamuoyuyla paylaşımlarında daha dikkatli, daha dengeli, ileriye bakmayı sağlayacak ve iş birliği kanallarını açık tutan, makul ve dengeli bir retorik'in tercih edilmesidir. AB ile Türkiye arasında bir rekabet dili değil, aksine bir dayanışma, bir ortaklaşma dili kurulması gerekmektedir.

Türkiye-AB ilişkilerinin geleceğini nasıl görüyorsunuz?

Türkiye-Avrupa Birliği birlikteliği bugün her zamankinden daha fazla ilerleyebilecek potansiyeli ve katma değeri içinde barındırmaktadır. Türkiye'yle Avrupa Birliği arasında çok daha güçlü köprülerin kurulması, çok daha yüksek düzeyde işbirliğinin yapılması gereken bir dönemden geçiyoruz. Türkiye-Avrupa Birliği ilişkileri herhangi bir ilişki türünün ötesinde çok daha yüksek ve çok daha önemli bir siyasi stratejik bağlama oturmaktadır.

Tarih boyunca bir Avrupa gücü olduk ve bugün de güçlü bir Avrupa demokrasisiyiz. Dolayısıyla, bu realiteyi kimse değiştiremeyeceği için teori, realiteyle çatışıyorsa bir müddet sonra teori mecburen realiteye uymak zorunda kalacak.

Türkiye ne olursa olsun, süreç ne yönde ilerlerse ilerlesin bir Avrupa gücü ve bir Avrupa demokrasisi olarak hiçbir zaman bir kanat ülkesi olmayacaktır. Her zaman bir merkez ülkesi olacaktır. Avrupa Birliği'nin bundan sonra daha güçlü bir Birlik olması için, dünyaya barış mesajını daha doğru vermesi için dışarıdan değil, içeriden konuşan bir ülke olarak bu konudaki görüşlerimizi sergilemeye devam edeceğiz.

Bugün Türkiye ile Avrupa Birliği arasında yeni köprüler kurma günüdür. Bugün

Türkiye ile Avrupa Birliği arasında yeni diyalog kanalları açma günüdür. Bugün Türkiye ile Avrupa Birliği arasında güçlü ilişkiler kurma günüdür. Türkiye-Avrupa Birliği ilişkileri için bütün bu alanı bir fırsata çevirebiliriz. Hem Avrupa'nın baş başa kaldığı sorunlar, hem bizim coğrafyamızda yaşadığımız sorunlar bakımından yapıcı eleştiriler ve pozitif bir ajandayla yepyeni bir gündem, yepyeni bir süreç açabiliriz.

Nitekim Türkiye'de demokrasinin nasıl birinci sınıf bilince sahip olduğu, 15 Temmuz günü görülmüştür. Hiç kimse kimseye ders vermeye kalkmasın, kimse kimseye parmak sallamasın, el sıkışalım, bir masanın etrafında buluşalım, ortak değerler etrafında kendi özgür irademizle eşit bir şekilde konuşmaya devam edelim.

Türkiye, bir Balkan devleti, bir Karadeniz devleti, bir Akdeniz devleti, bir İslam ülkesi, demokratik bir ülke ve Asya devleti olma özelliklerinin yanı sıra, tarihsel bir gerçek olarak da bir Avrupa devletidir ve yüz yıldır da bir Avrupa demokrasisidir. Türk halkı demokrasiye bağlılığını bütün dünyaya 15 Temmuz hain darbe girişimine karşı direnişiyile göstermiştir. Dolayısıyla, Türkiye kendi reform yolunda, kendi demokrasisini, hukuk düzenini ve ekonomisini büyütmeye yolunda, yoluna devam edecektir.

Avrupa'da yükselen aşırı sağ akımlara, yabancı düşmanı akımlara karşı ve

bizim gneyimizde yükselen insanları İslam'ın kutsal kavramlarını kullanarak katleden insanlık dışı terör örgütlerine karşı, hep beraber insanlık adına, demokrasi adına, değerler adına yepyeni bir meydan okuma ortaya koymamız gerekiyor. Dünyaya yeni bir çağrı yapmamız gerekiyor, bu çağrı çerçevesinde konuşmamız gerekiyor.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
AVRUPA BİRLİĞİ BAKANLIĞI

Mustafa Kemal Mahallesi 2082. Cad.
No: 4 06530 100.Yıl Çankaya / ANKARA
Tel : 0312 218 13 00
Faks : 0312 218 14 64

/ABBakanligi

www.ab.gov.tr